

17 מרץ 2020
ד' ניסן תשפ"א
Kal_1701

תמצית ההתפתחויות במערכת הבנקאית, דצמבר 2020

1. התוצאות העסקיות

על אף התאוששות הפעילות הכלכלית במהלך הרבעון האחרון של השנה, שהשתקף גם כן בשיפור בתוצאות העסקיות של המערכת הבנקאית בהשוואה לרביעים הקודמים השנה, הרווח הנקי¹ של המערכת הבנקאית ירד באופן משמעותי בשנת 2020 בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד (כ-23.2%) כתוצאה מהשפעות משבר הקורונה, ועמד על כ-7,543 מיליוני ש"ח (לוח 2). אמנם מדובר בירידה משמעותית ברווחיות המערכת לעומת התקופה המקבילה אשתקד, אולם שיעורי הפגיעה מתונים בהרבה לעומת רבעונים קודמים לאורך שנת 2020 בהשוואה מקביליהם משנה קודמות. אלו נובעים משני גורמים עיקריים - ראשית, כפי שצוין, שיפור בתוצאות העסקיות במהלך הרבעון האחרון של השנה, בין היתר לאור שחרור המגבלות הכלכליות על המשק, ושנית, הדוחות הכספיים מסוף שנת 2019, שאת נתונייהם אנו משווים לתוצאות שנת 2020, פורסמו עם פרוץ המשבר בשוק המקומי, וכבר החלו לגלם את השלכות המשבר בתוצאותיהם. התשובה להון עמדה לסוף שנת 2020 על כ-6.14% בהשוואה לכ-7.8% בתקופה המקבילה אשתקד (איור 1), והיא הנמוכה ביותר מאז 2008. אולם, בהשוואה לרביעים השני והשלישי אז עמדה על כ-4.3% וכ-5.5% בהתאמה (במונחים שנתיים)² – ניכר השיפור. הרווח הנקי בתקופה הנסקרת הושפע לשלילה מההוצאה להפסדי אשראי (כ-151.4% ביחס לתקופה המקבילה אשתקד³), אשר היוותה רכיב עיקרי לפגיעה ברווח (איור 2). כמו כן, בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד, אפיקי ההכנסה השונים נותרו ללא שינוי ניכר: הכנסות הריבית נטו, הכנסות המימון שאינו מריבית והכנסות מעמלות השתנו בכ-0.4%, כ-1% וכ-0.3% בהתאמה. במקביל, את הפגיעה ברווח הנקי קיזזה מעט הירידה בהוצאות התפעוליות (כ-5.2%), זאת בהובלת הירידה בהוצאות בגין משכורות והוצאות נלוות (כ-5.8%) בין היתר עקב צמצום בהפרשות למענקים, על רקע הירידה בתוצאות הכספיות במערכת (להרחבה ראו חלק היעילות).

משבר הקורונה ואי הוודאות לגבי השלכותיו העתידיות, בין היתר על רקע הדחיות (להרחבה ראו חלק האשראי), השפיעו על יכולת ההחזר של הלוויים בסגמנטים השונים, והובילו לגידול משמעותי בהוצאות להפסדי אשראי אשר הקיף את כל הקבוצות הבנקאיות.

המרווח הפיננסי ירד ל-2.02% בהשוואה ל-2.26% בתקופה המקבילה אשתקד, זאת הן בשל הקיטון הקל בהכנסות ריבית נטו ביחס לתקופה המקבילה אשתקד, והן בשל הגידול בסך הנכסים נושאי הריבית (כ-9.3%; איור 3). במקביל, ירד גם פער הריבית בין שיעור ההכנסה מאשראי

¹ הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות התאגידים הבנקאיים.

² כל שיעורי השינוי בחלק זה הינם במונחים שנתיים.

³ התמתנות הגידול בשיעור ההוצאה להפסדי אשראי ביחס לתקופה המקבילה אשתקד בהשוואה לרבעונים במהלך שנת 2020, נובעת בין היתר מכך שחלק מהקבוצות והפועלים החלו להפריש להפסדי אשראי בגין ניצני המשבר, שהחלו לחלחל לכלכלה המקומית, עם פרסומם של הדוחות הכספיים האחרונים.

לציבור לבין שיעור ההוצאה על פיקדונות הציבור בבנקים לכ-2.85% בהשוואה לכ-2.91% בתקופה המקבילה אשתקד. **ירידת שיעור הכנסות המימון מאשראי לציבור** היוותה הסבר עיקרי לירידת הפער, אשר קוֹזָזָה ע"י ירידה בשיעור ההוצאה על פיקדונות הציבור (איור 4).

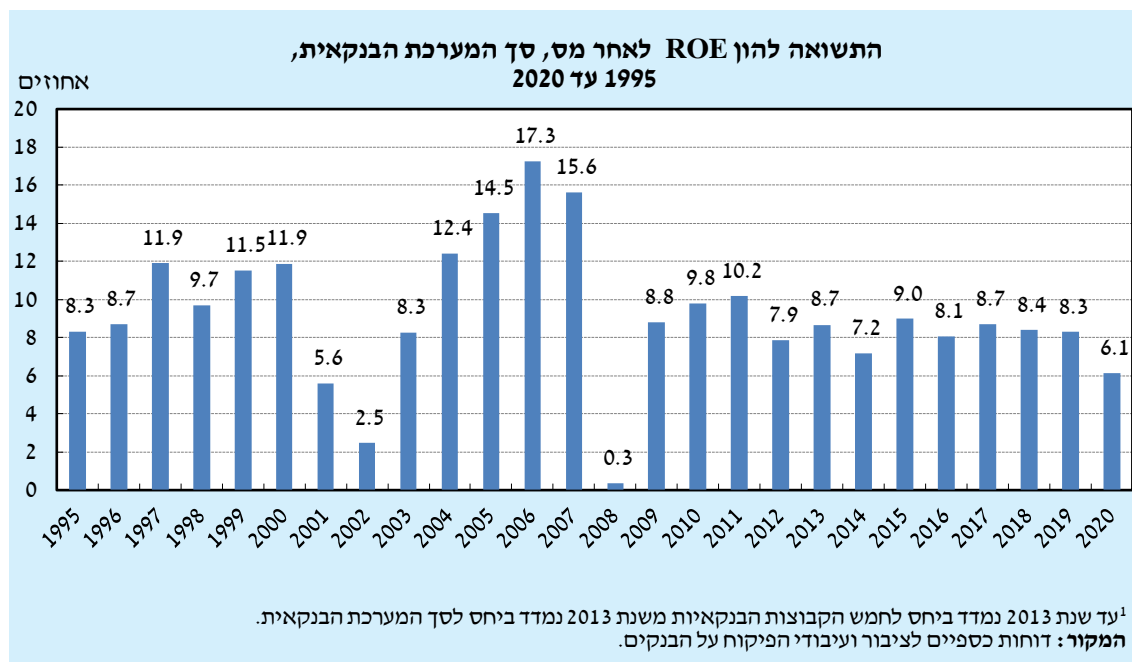
הכנסות הריבית נטו בתקופה הנסקרת נותרו כמעט ללא שינוי בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד, וזאת על אף גידול משמעותי ביתרת הנכסים נושאי ריבית. **השפעת המחיר, פעלה לשלילה והיוותה רכיב עיקרי לצמצום בהכנסות אלו** (לוח 3), ונבעה ממספר גורמים: צמיחה מהירה יותר באשראי למגזרים המניבים תשואה נמוכה יחסית, בהם האשראי לדיור ואשראי לעסקים קטנים דרך הקרן בערבות מדינה, ששיעור הריבית בה נמוך בהשוואה לאשראי לעסקים קטנים שלא דרך הקרן (להרחבה ראו פרק האשראי); גידול בפיקדונות הבנקים בבנק ישראל; וכן ירידת ריבית בנק ישראל בתחילת הרבעון השני של השנה ב-0.15 נקודות האחוז. **השפעת המחיר השלילית על הכנסות הריבית נטו קוֹזָזָה ע"י השפעת הכמות החיובית, בעיקר מהגידול באשראי לציבור**, כמו גם הירידה בהוצאות המימון על התחייבויות הבנקים, שתרמה גם היא לקיזוז הירידה בהכנסות הריבית נטו.

ההכנסות שאינן מריבית, המורכבות מהכנסות מימון שאינן מריבית ומהכנסות מעמלות, גדלו בכ-1% (לוח 2) במהלך שנה בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד כאשר קיימת שונות רבה בין הקבוצות הבנקאיות בדבר ההתפתחויות באפיק הכנסות זה (הן עבור הכנסות מימון שאינן מריבית והן עבור הכנסות מעמלות).

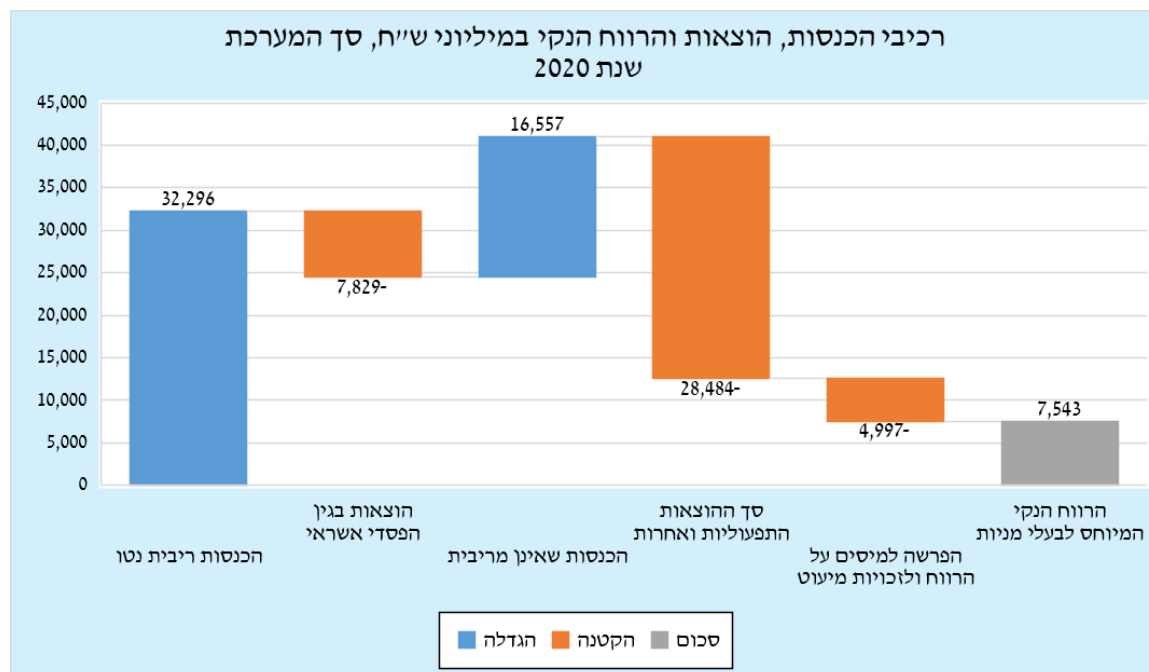
הכנסות המימון שאינן מריבית גדלו במהלך התקופה הנסקרת (בכ-2%) בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד. התפתחות זו הושפעה בין היתר מהירידה בשווי השוק של המניות במיוחד לקראת סוף הרבעון הראשון של השנה, אשר החלו להתאושש במהלך שני הרבעים העוקבים לשנת 2020, אך נותרו ברמה נמוכה בהשוואה לדצמבר 2019. כמו כן, הירידות בשוק המניות קוֹזָזָה על-ידי הכנסות מימון מאג"ח, שנבעה בין היתר מעלייה ברווחים למימוש אגרות חוב, ומהכנסות מהפרשי שער שגודרו מפעילות במכשירים נגזרים.

כמו כן, ההכנסות מעמלות נותרו ללא שינוי בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד. הנתח הארי מההכנסות מעמלות בתקופה הנסקרת הגיע מעלייה במחזורי העסקאות ובביקוש למט"ח, בעיקר עם תחילת המשבר, אשר קוֹזָזָה ע"י ירידה בעמלות ניהול חשבון ובעמלות טיפול באשראי, בין היתר, על רקע ירידה בפעילות המשק במיוחד בחודשים הראשונים מפרוץ המשבר. התפתחויות אלו משתקפות גם בירידת יחס ההכנסות מעמלות ליתרת הנכסים (איור 5).

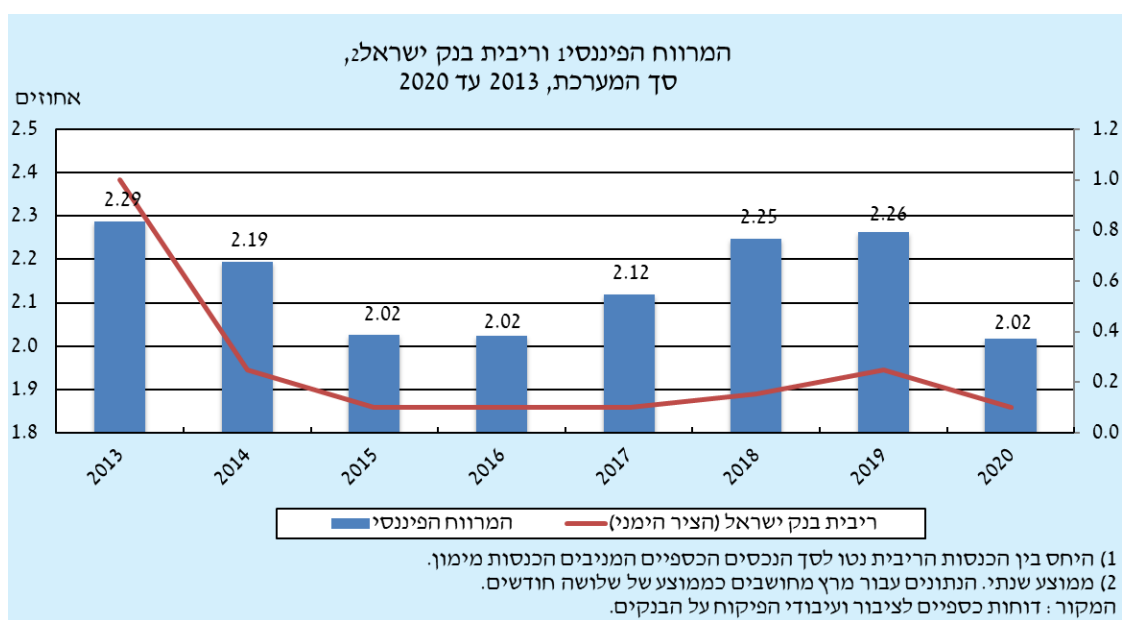
איור 1 – התשואה על ההון

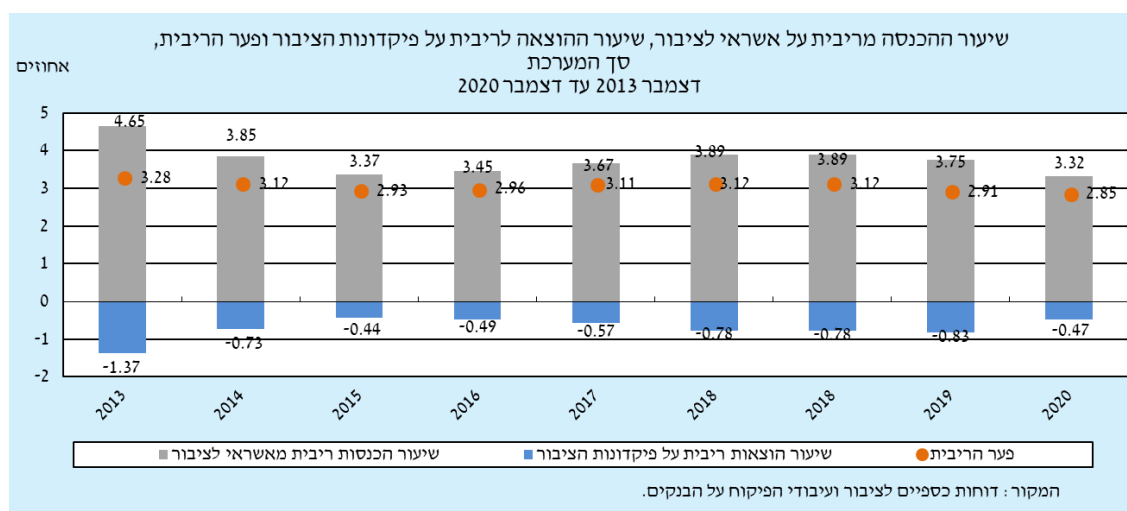
איור 2 – רכיבי הכנסות והוצאות והשפעתם על הרווח הנקי

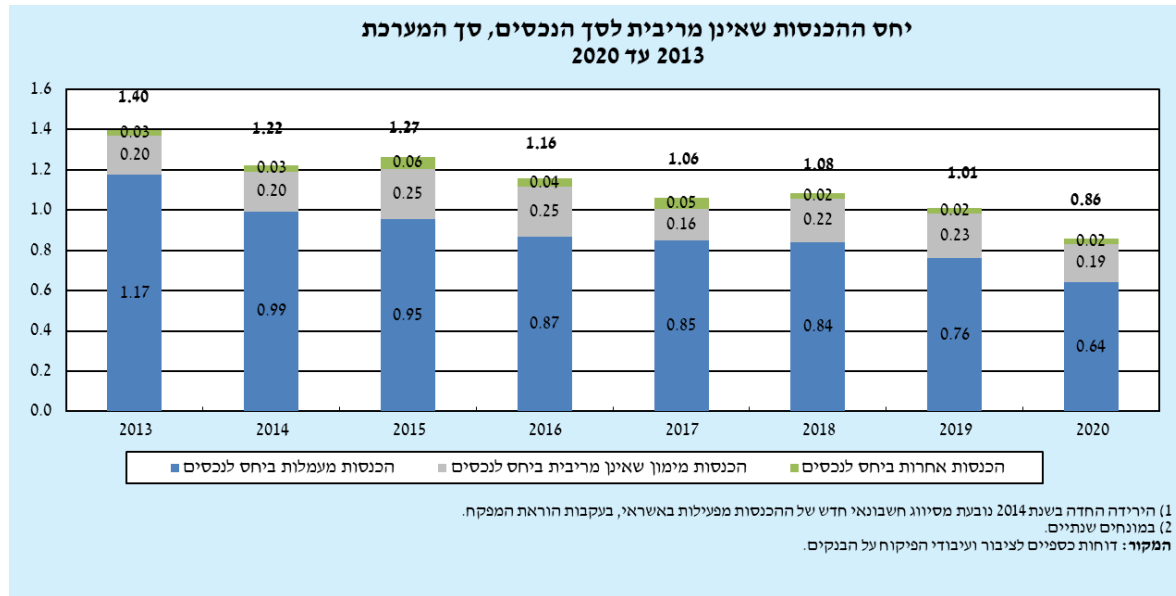
איור 3 – המרווח הפיננסי

איור 4 – פער הריבית

איור 5 – יחס הכנסות מעמלות לסך הנכסים

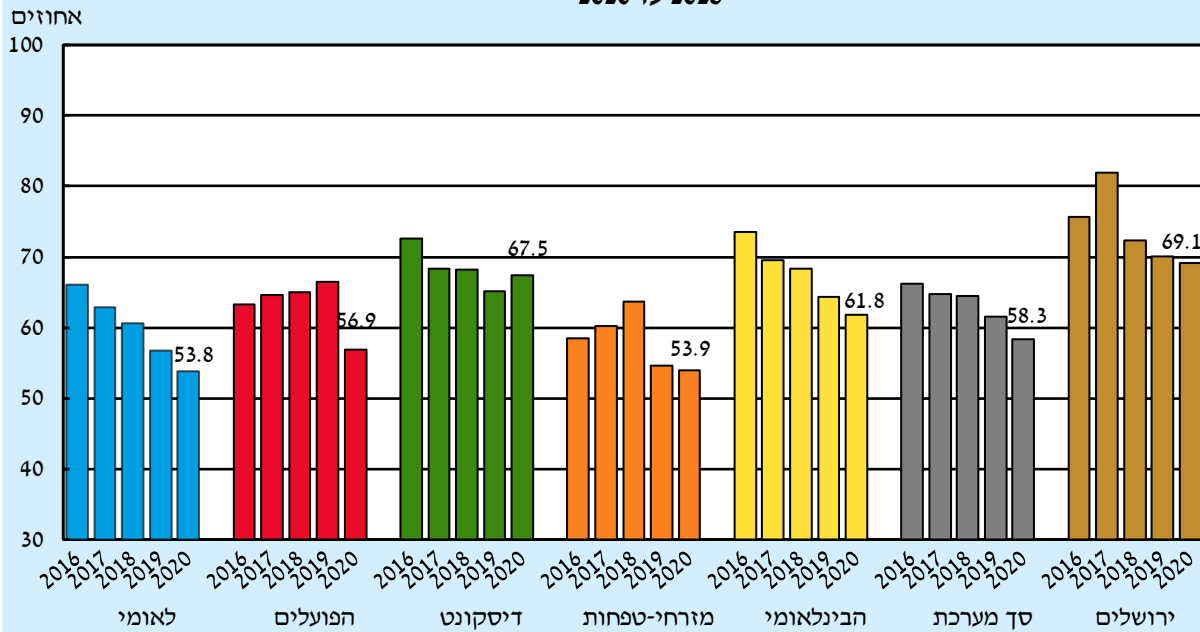
2. יעילות

היעילות התפעולית: יחס היעילות התפעולית⁴ בסך המערכת ירד בשנת 2020 (58.3%) בהשוואה לשנת 2019 (61.5%) (איור 6), העלות ליחידת תפוקה⁵ ירדה (1.88%) גם כן באופן משמעותי בהשוואה לשנת 2019 (1.6%, איור 7, לוח 4), זאת על רקע גידול חד ביתרת הנכסים הממוצעת וקישורן בהוצאות. השיפור ביחסי היעילות הושג כתוצאה מירידה בהוצאות התפעוליות, שנובעת בין היתר מירידה בהוצאות השכר, בעיקר בתשלום מענקים, על רקע הירידה בתוצאות הבנקים. בבנק דיסקונט חלה עלייה ביחס היעילות התפעולית, על רקע הפרשה חד פעמית בגין האצת תכנית פרישה וכן הפרשה של כ-168 מיליון ₪ ברבעון השלישי בגין הליכים משפטיים באוסטרליה, על רקע תביעות אזרחיות נגד קבוצת דיסקונט שם. הירידה החדה בבנק הפועלים ביחס ל-2019 (מ-66% ל-56.9%) מוסברת בעיקרה על ידי ירידה בהוצאות האחרות ביחס לשנה הקודמת (מעל מיליארד ₪), שבה בוצעה הפרשה גדולה על רקע הסדרת הפרשיות שנבעו מפעילות הבנק מול לקוחות אמריקאים. הנתונים לגבי בנק מזרחי-טפחות כוללים את נתוני בנק אגוד (תוצאות רבעון רביעי); יחס היעילות בנטרול תוצאות בנק אגוד היה עומד על 52.7%, מוסיף להיות הטוב ביותר במערכת.

⁴ היחס בין סך ההוצאות התפעוליות והאחרות לסך ההכנסות מריבית נטו וההכנסות שאינן מריבית (cost to income).
⁵ היחס בין סך ההוצאות התפעוליות והאחרות ליתרת הנכסים הממוצעת (average cost).

איור 6 – יחס היעילות

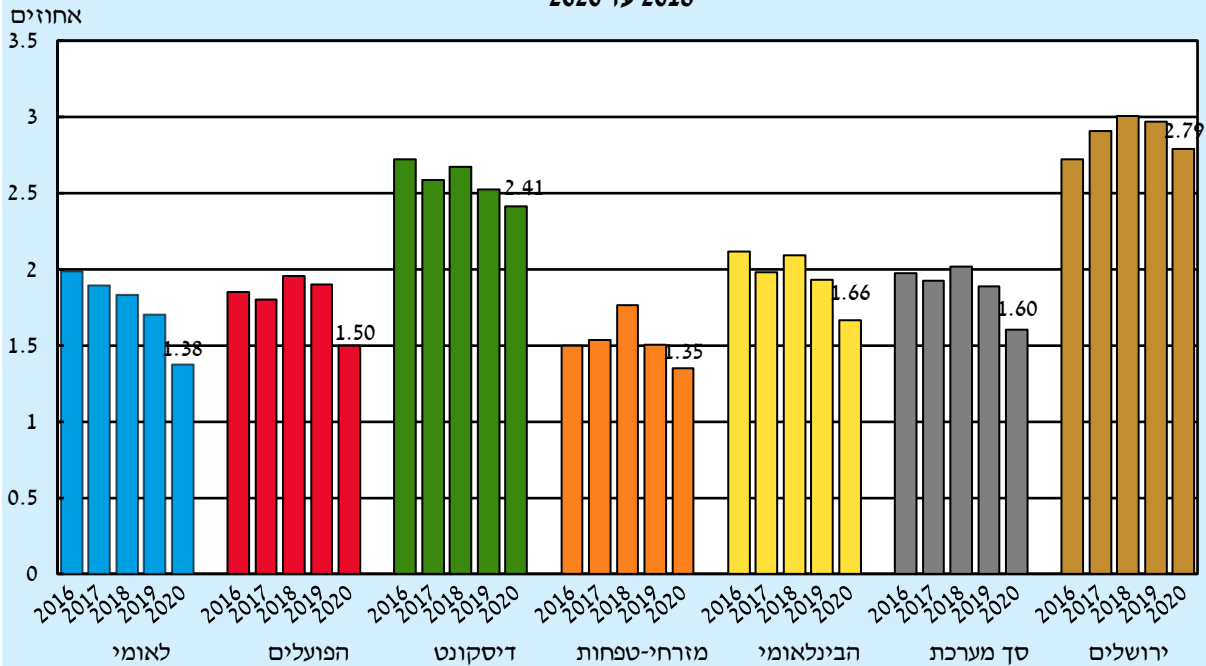
יחס היעילות¹, המערכת הבנקאית,
2016 עד 2020

(1) היחס בין סך ההוצאות התפעוליות והאחרות לסך ההכנסות מריבית נטו וההכנסות שאינן מריבית (cost to income).
המקור: דוחות כספיים לציבור, דיווחים לפיקוח על הבנקים ועיבודי הפיקוח על הבנקים.

איור 7 – העלות ליחידת תפוקה

העלות ליחידת תפוקה¹, המערכת הבנקאית,
2016 עד 2020

(1) היחס בין סך ההוצאות התפעוליות והאחרות ליתרת הנכסים הממוצעת (average cost).
המקור: דוחות כספיים לציבור, דיווחים לפיקוח על הבנקים ועיבודי הפיקוח על הבנקים.

3. הלימות ההון והמינוף

לאחר שברביע הראשון לשנה רשם יחס ההון העצמי רובד 1 של המערכת הבנקאית ירידה חדה על רקע תחילת משבר הקורונה (והגיע לשיעור של 10.6%), החל מהרביע השני לשנה היחס התאושש והגיע בדצמבר 2020 לשיעור של כ-11.1% - שיעור הדומה לזה הנרשם בסוף שנת 2019, טרם המשבר (11.2%; לוח 5). מקור העלייה ביחס הוא בגידול ההון העצמי רובד 1, לצד עליה קלה בלבד בנכסי הסיכון.

סך ההון העצמי במערכת הבנקאית גדל לאורך שנת 2020 בכ-4.3%, והסתכם בכ-125.6 מיליארד ש"ח. עיקר התרומה לעליה בהון העצמי לאורך השנה נובע מצבירת הרווחים שרשמה המערכת הבנקאית, אשר החלו להצטבר בהדרגה מהרביע השני לשנה (להרחבה, ראה פרק התוצאות העסקיות). על רקע הרווחיות שהמערכת הבנקאית רשמה ברבעונים האחרונים לשנה. אי חלוקת הדיבידנדים שיחקה תפקיד משמעותי גם כן בצבירת ההון. גורם נוסף שתורם לגידול ההון העצמי רובד 1 לאורך השנה, הוא עלייה ברווח הכולל האחר.

הרווח הכולל האחר הושפע במידה רבה מההתפתחויות בשוק ההון, ובעיקרן- מתשואות האג"ח הממשלתיות. לפיכך, סעיף זה רשם תנודתיות לאורך השנה, בהתאם להתפתחויות בשווקים. ברביע האחרון, עם המשך הירידה בתשואות האג"ח הממשלתיות, שווי האג"ח הזמין למכירה עלה- ובכך תרם לעלייה ברווח האחר הכולל. מנגד, הירידה בתשואות הממשלתיות בישראל, לצד הירידה במרווחי האג"ח (AA) בארה"ב- הובילו לעליה חדה בהתחייבויות לזכויות עובדים, מה שבסופו של דבר- הוביל לכך שברביע האחרון, הרווח הכולל האחר פעל לשחיקת ההון העצמי רובד 1.

ברביע האחרון, נרשם גם הפסד חריג ברווח הכולל האחר של בנק דיסקונט כתוצאה מהתאמת דו"חות כספיים של דיסקונט בנקורפ אינק, שמטבע הפעילות שלה שונה ממטבע הפעילות של הבנק. באופן דומה, גם סך ההון העצמי רובד 1 במערכת הבנקאית גדל בכ-4.1% לאורך השנה, והסתכם בכ-129.5 מיליארד ש"ח (לוח 6).

לצד העלייה בהון העצמי רובד 1, נרשמה גם עליה בנכסי הסיכון לאורך שנת 2020, בשיעור של כ-4.8%, כאשר כמעט כל העלייה מוסברת בעליה בנכסי סיכון האשראי. העלייה בנכסי סיכון האשראי נובעת בעיקר מעליה בהיקף האשראי שניתן, עם זאת משקל סיכון האשראי הממוצע קטן השנה ביחס לשנת 2019. הדבר נובע מכך שחלק ארי בגידול האשראי השנה הוא באשראי לדיור, המשוקלל במשקולות סיכון נמוכים יותר בהשוואה לענפים האחרים.

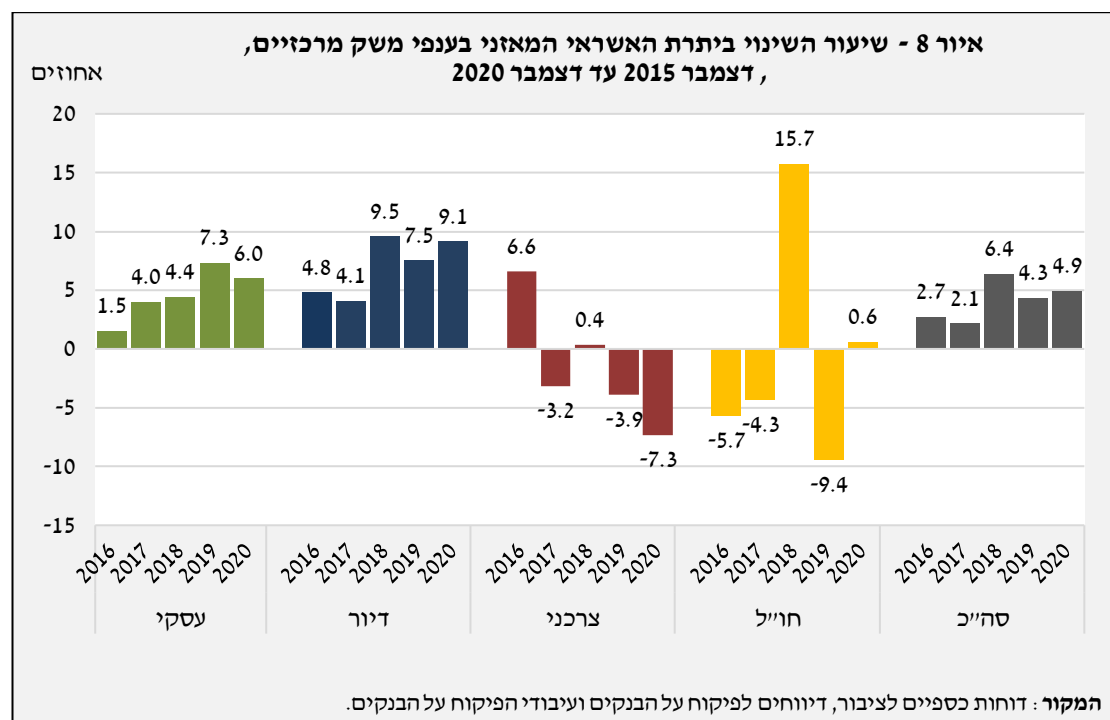
בניגוד ליחס ההון העצמי רובד 1, יחס המינוף מוסיף להישחק בכל הבנקים במערכת על רקע המשך העלייה בסך החשיפות במערכת נוכח הגידול החד במזומנים ופיקדונות בבנק ישראל מתחילת השנה⁶ (נכסים אלו משוקללים במשקל סיכון של 0%, ולכן אינם משפיעים על יחסי הלימות ההון). בתוך כך, יחס המינוף הגיע בסוף השנה ל-6.2%, בהשוואה ל-6.9% בדצמבר 2019, כאשר מגמת ירידה זו משותפת לכל הבנקים במערכת (לוח 6).

⁶ להרחבה על הסיבות לגידול החד במזומנים ופיקדונות בבנק ישראל, ראה פרק הנזילות.

4. תיק האשראי וסיכון האשראי

התפתחויות מרכזיות⁷

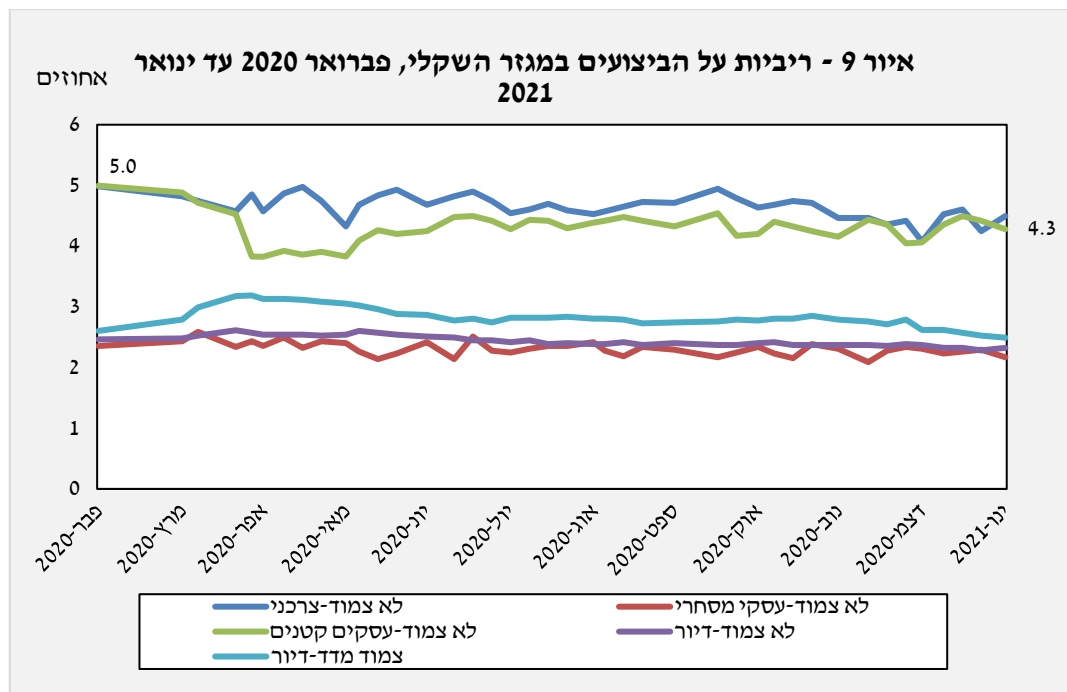
במהלך השנה גדלה יתרת האשראי לציבור בכ-5%, שיעור דומה לממוצע הצמיחה בשנתיים האחרונות (איור 8). בדומה לשנים האחרונות, צמיחת האשראי הובלה ע"י האשראי לדיור שצמח בכ-9%, והאשראי העסקי שצמח בשיעור של 6% במהלך השנה, זאת בהובלת ענפי הבינוי והנדל"ן, ומגזר העסקים הגדולים. מנגד, הואצה מגמת צמצום החשיפה לאשראי הצרכני (-7%), זאת על רקע ההאטה בפעילות הכלכלית במשק שהביאה לירידה בביקוש לאשראי זה. במהלך השנה חלה הרעה באיכות תיק האשראי הבנקאי כפי שעולה משיעורי ההפרשה הגבוהים להפסדי אשראי שנרשמו במהלך השנה, ומהשיעור הלא מבוטל של אשראי שבגינו נדחו תשלומי ההלוואה. כמו כן, אי הודאות בדבר התפתחות המשבר ואופן התאוששות המשק שצפויים להשפיע רבות על תיק האשראי הבנקאי בשנים הבאות.

משקי בית

בשנת 2020 הואצה מגמת הצמצום באשראי הצרכני. במהלך השנה קטנה יתרת האשראי הצרכני בכ-7% (כ-10.1 מיליארדי ש"ח), שיעור גבוה בהשוואה לשנת 2019 (-4%; איור 8). עיקר הירידה באשראי זה, מקורה בצמצום האשראי לכל מטרה ("אחר") שהיווה מעל ל-80% מסך הקיטון (לוח 12). ההאטה בפעילות הכלכלית במשק שהביאה לירידה בצריכה הפרטית, ובהוצאות בכ"א במהלך השנה, פעלו לירידה בביקוש לאשראי צרכני. הקיטון בביקוש לאשראי הצרכני התבטא גם בהמשך מגמת הירידה בשיעור הריבית הממוצעת, בשנתיים האחרונות, שעמדה בסוף חודש ינואר 2021 על כ-4.3% (איור 9).

⁷ בשנת 2020 נתוני בנק מזרחי כוללים את נתוני המאזן, ואת נתוני ההפרשה והמחיקות לרביע האחרון של בנק אגוד.

יתכן כי חלק מהקיטון באשראי הצרכני, מקורו בהסטת אשראי צרכני לאשראי לדיור (למטרת מגורים ולכל מטרה). כך, במהלך השנה חלה עלייה של כ-75 אלפי ש"ח בגובה המשכנתא הממוצע (להרחבה ראו פרק האשראי לדיור). בנוסף הפיקוח על הבנקים אפשר להגדיל את שיעור המימון על הלוואות לכל מטרה במשכון דירת מגורים לכ-70% (לעומת 50% טרם ההקלה)⁸. צעד זה הביא לגידול של כ-10% ביתרת האשראי לכל מטרה, שעמדה בסוף שנת 2020 על כ-24 מיליארדי ש"ח. עיקר הגידול, מקורו בהלוואות שנלקחו בשיעורי מימון של בין 60%-ל-75%, שהיוו כ-55% מסך הביצועים באשראי זה במהלך השנה. כמו כן, יש לציין כי מתווה דחיית התשלומים, שבמסגרתו נדחו תשלומים בהיקף של כ-2.1 מיליארדי ש"ח (להרחבה ראו פרק סיכון האשראי), סייע למשקי בית רבים במהלך המשבר, והיווה מקור חליפי לאשראי עבור משקי הבית שחוו פגיעה בהכנסתם כתוצאה ממשבר הקורונה.

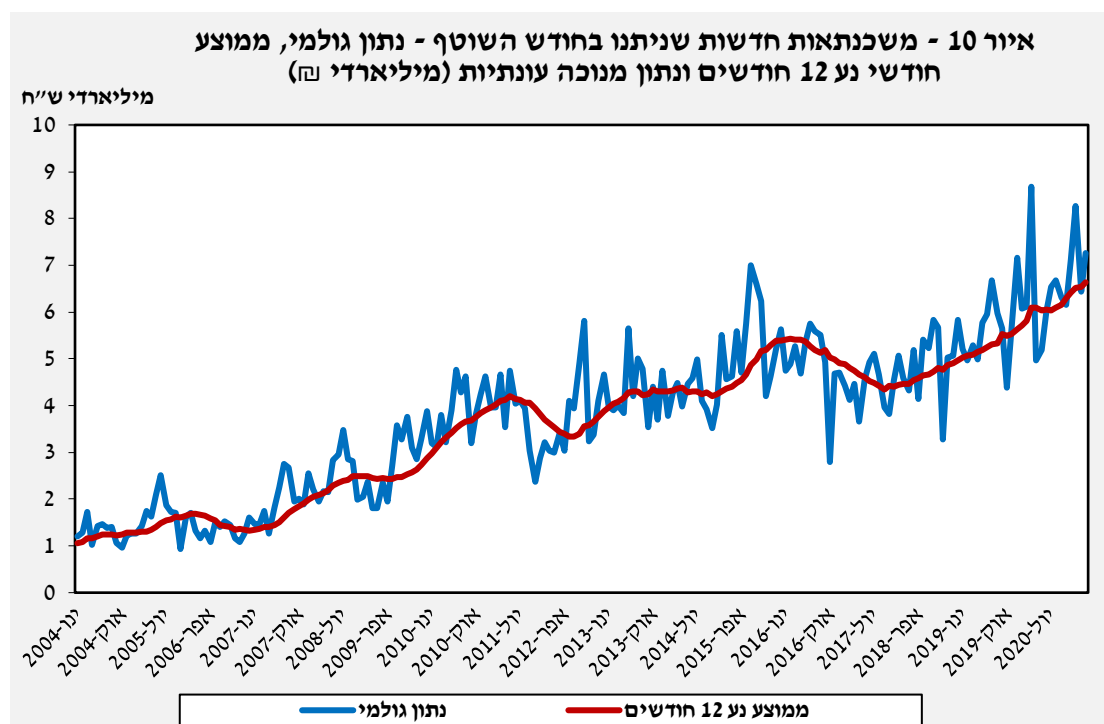
השפעותיו השליליות של משבר הקורונה הביאו להרעה במדדי איכות האשראי הצרכני (לוח 7). כך, שיעור ההוצאה להפסדי האשראי בסך יתרת האשראי עמד במהלך השנה על כ-1.06% לעומת כ-0.6% בשנת 2019. עם זאת, יש לציין כי עיקר ההוצאה, מקורה בהוצאה קבוצתית, שנועדה לספוג הפסדים שטרם התממשו, זאת על רקע אי הוודאות סביב התפתחות המשבר והאופן בו המשק יתאושש מהמשבר בשנים הבאות.

האשראי לדיור

במהלך שנת 2020 נמשכה מגמת הצמיחה באשראי לדיור, זאת על אף הפגיעה של השלכות משבר הקורונה על הכלכלה ומשקי הבית בפרט. תיק האשראי לדיור גדל במהלך השנה בכ-12%, בהשוואה ל-8.5% בין השנים 2018-2019 (איור 8). שיעור הצמיחה הגבוה מגיע בעקבות עלייה במספר העסקאות ושיא נוסף שנרשם בהיקף הביצועים במהלך השנה. כך, במהלך השנה בוצעו כ-100 אלף

⁸ המערכת הבנקאית: הקלות רגולטוריות ושירותים לציבור על רקע התפשטות נגיף הקורונה, מתאריך ה-15 למרץ 2020.
<https://www.boi.org.il/he/NewsAndPublications/PressReleases/Pages/15-3-2020.aspx>

עסקאות לנטילת הלוואה (עלייה של 4% בהשוואה לשנת 2019), ונרשמו ביצועים בהיקף של כ-78 מיליארדי ש"ח, גידול של כ-16% בהשוואה לשנת 2019 שבה נרשמו ביצועי שיא של כ-67.7 מיליארדי ש"ח (איור 10).

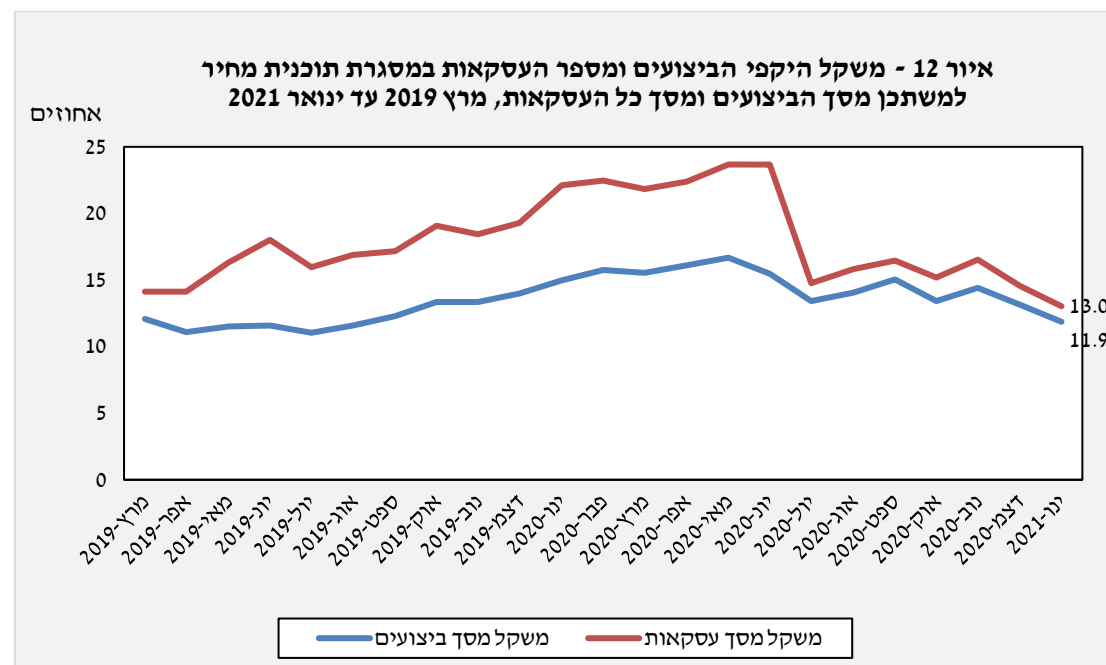
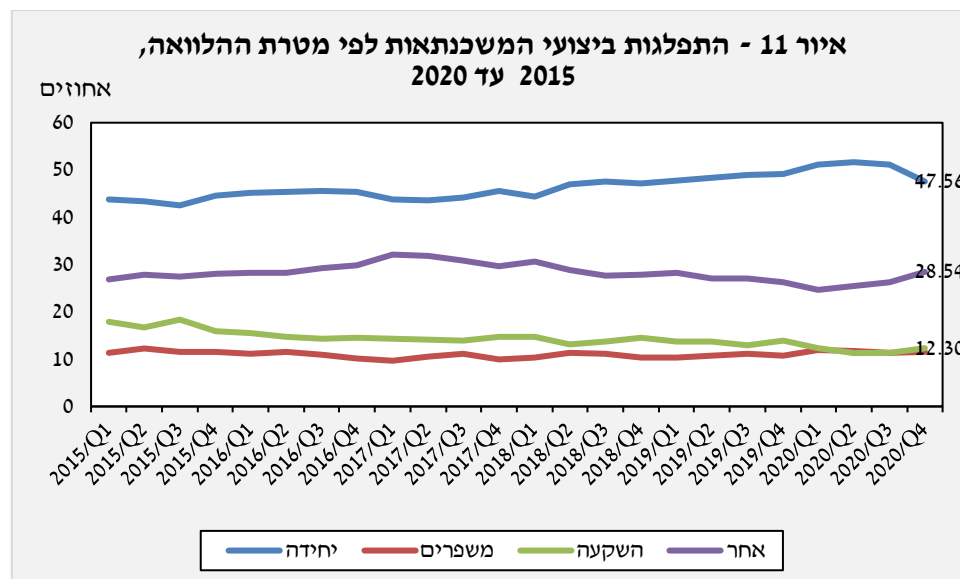
יתכן והמשבר הביא להסטת ביקושים מאשראי צרכני לאשראי לדיור (בביטחון דירת מגורים ולכל מטרه). שכן, הן הלווים והן הבנקים העדיפו להגדיל את גובה ההלוואה לדיור על חשבון נטילת הלוואה צרכנית במהלך המשבר. כך, במקביל לירידה בביצועי האשראי הצרכני במהלך השנה, חלה עלייה בגובה הלוואה ממוצעת לדיור, שעמדה במהלך השנה על כ-780 אש"ח, גידול של כ-11% בהשוואה שנת 2019.

רמת הפעילות הגבוהה באשראי לדיור במהלך השנה (עסקאות וביצועים), מוסברת ברובה על ידי :

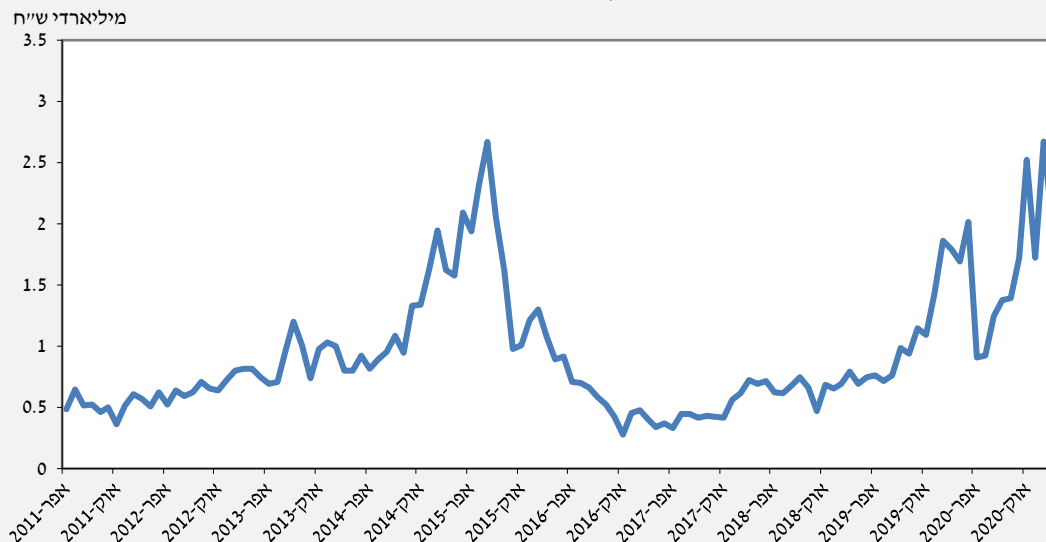
(1) המשך הגידול בחלקם של רוכשי דירה ראשונה, ובפרט של רוכשי דירות במסגרת תוכנית "מחיר למשתכן". במהלך השנה, משקלם של רוכשי דירה יחידה מסך הביצועים עמד על כ-50.3% בממוצע (בהשוואה ל-48.3% במהלך 2019; איור 11). עלייה זו, מקורה במימון הלוואות במסגרת תוכנית "מחיר למשתכן". כך, במהלך השנה, מספר העסקאות והיקף הביצועים במסגרת התוכנית צמחו במהלך השנה בכ-38% ו-65% בהשוואה לשנת 2019⁹, והיוו כ-19% ממספר העסקאות וכ-14.8% מסך הביצועים במהלך השנה (איור 5). מגמה זו נובעת בין היתר, בעקבות הבשלת זכויות בהגרלות במסגרת התוכנית, ויתכן שנבעה מרצון של לוויים להקדים את מועד נטילת ההלוואה מחשש לעלייה בשיעורי הריבית; **(2) מגמת העלייה במספר ובהיקף מחזורי המשכנתאות נמשכה, ואף התחזקה במהלך השנה.** במהלך השנה גדל משקל עסקאות המחזור (בין בנקים) מסך הביצועים עמד על 7%, בהשוואה לממוצע של 4% בין השנים 2018-2019. בנוסף, בחינת כלל מחזורי המשכנתאות (בבנק אחר ובאותו הבנק), מעלה כי במהלך השנה, עמדו ביצועי המחזורים על כ-20 מיליארדי ש"ח (איור 12), גידול של כ-70% בהשוואה לשנת 2019, ומספר העסקאות על כ-35 אלף, גידול של כ-100% לעומת שנת 2019. כמו כן, עולה כי שיעור הצמיחה בהיקף המחזורים בין בנקים

⁹ קיימים נתונים על הפעילות במסגרת תוכנית "מחיר למשתכן" החל מחודש מרץ 2019.

היה גבוה כמעט פי שניים בהשוואה לשיעור הצמיחה של המחזורים באותו הבנק (103% לעומת 57%), וגובה מחזור ממוצע בין בנקים היה גבוה בכ-50% בהשוואה למחזורים בתוך הבנק (770 אש"ח לעומת 520 אש"ח). בניכוי השפעת גורמים אלה (ביצועי מחיר למשתכן והעלייה בהיקף המחזורים) עולה כי היקף הביצועים צמח בכ- 5%, ומספר העסקאות קטן בכ- 5% בהשוואה לשנת 2019.

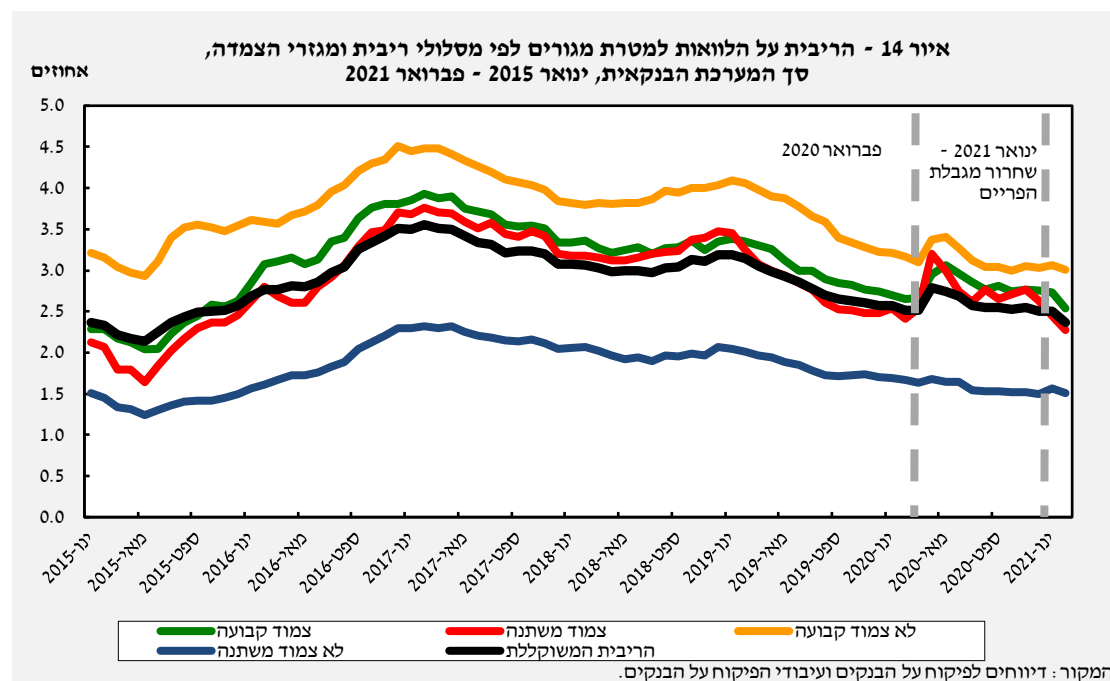

איור 13 - סך המשכנתאות שניתנו לצורך מחזור משכנתא (בבנק אחר ובאותו בנק), אפריל 2011 עד ינואר 2021

שיעורי הריבית במסלולי ההלוואה השונים נשארו ברמה נמוכה במהלך המשבר, זאת על אף, העלייה שנרשמה בתחילת המשבר עקב העלייה החדה בסיכון ובתנודתיות בשווקים שהביאו לעלייה בתמחור סיכון האשראי ובעלויות הגיוס באשראי לדיוור¹⁰. החשש מעליית הריבית בתחילת המשבר, הביאה לוויס רבים **להקדים את מועד נטילת ההלוואה, מחשש להתייקרות נוספת של ההלוואות לדיוור עם התפתחות המשבר**. כך, בחודש מרץ, עם הכניסה לסגר הראשון, נרשמו ביצועי שיא של כ-8.7 מיליארדי ש"ח ומעל ל-11 אלף עסקאות (עלייה של 64% וכ-50% בהשוואה למרץ 2019¹¹ בהתאמה). אבל כאמור, לאורך המשבר חלה ירידה בשיעור הריבית, ונכון להיום שיעור הריבית הממוצעת על הלוואה לדיוור עומדת על שיעור של 2.36% נמוכה מרמתה ערב המשבר (2.51% בפברואר 2020; איור 14). ירידה זו התאפשרה, בין היתר, הודות לצעדים שנקט בנק ישראל שהביאו להתייצבות התנודתיות בשווקים ולירידה בעלויות הגיוס של הבנקים, ולצעדים שנקט הפיקוח על הבנקים במטרה לשמור על היצע האשראי לדיוור בזמן המשבר.

¹⁰ להרחבה בנוגע להתפתחות הריביות במהלך משבר הקורונה, ראו " הגידול בביקוש לאשראי, אופן הסיוע של הבנקים ללקוחות במשבר נגיף הקורונה והגורמים המרכזיים לעליית הריביות על אשראי בנקאי מתחילת המשבר", בנק ישראל, מרץ 2020.
¹¹ יש לציין שגם במהלך חודש דצמבר נרשמו ביצועי גבוהים (כ-8.3 מיליארדי ש"ח). אך חודש דצמבר מאופיין בביצועים גבוהים (בשנת 2019 נרשמו ביצועים בהיקף של כ-7.1 מיליארדי ש"ח).

אחד הצעדים המשמעותיים שהוביל הפיקוח על הבנקים ביחד עם המערכת הבנקאית להתמודדות עם השפעותיו של משבר הקורונה היה מתווה דחיית תשלומי ההלוואות. בחודש מאי פורסם מתווה דחיית התשלומים (שהורחב לאורך המשבר), שבמסגרתו נדחו תשלומים בהיקף של כ-4 מיליארדי ש"ח, ונכון להיום סך היתרה שבדחייה עומדת על כ-5.5% (לעומת 25% במהלך חודש אפריל). ניתוח נתוני הדחיות מעיד כי כ-65% מההלוואות שנדחו, דחו מעל ל-50%¹² מההחזר החודשי (איור 15), ושכ-50% מההלוואות שבדחייה דחו את התשלומים לתקופה של מעל לשנה (איור 16) ומאשישים כי משקי בית רבים נפגעו בצורה קשה במהלך המשבר ושמיתווה הדחיות, אכן סייע לאוכלוסייה בעלת מאפייני סיכון גבוהים יותר בהשוואה לכלל אוכלוסיית נוטלי המשכנתאות כפי שעולה מהשוואת מאפייני ההחזר החודשי מההכנה ושיעור המימון הממוצע (איור 17).

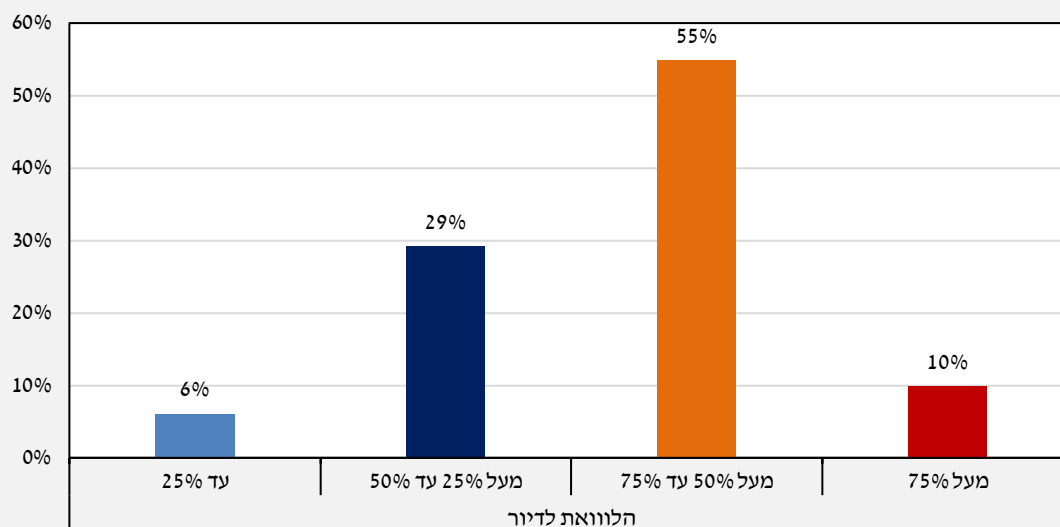
¹² במסגרת המתווה השלישי ניתן לדחות עד ל-75% מהתשלום החודשי בהתאם לעמידה בספים שנקבעו במתווה. בנק ישראל מודיע על גיבוש מתווה נוסף, שאומץ על ידי המערכת הבנקאית למתן סיוע לעסקים קטנים וזעירים בפירעון הלוואות, אוקטובר 2020.

https://www.boi.org.il/he/NewsAndPublications/PressReleases/Pages/10-12-20.aspx?fireglass_rsn=true

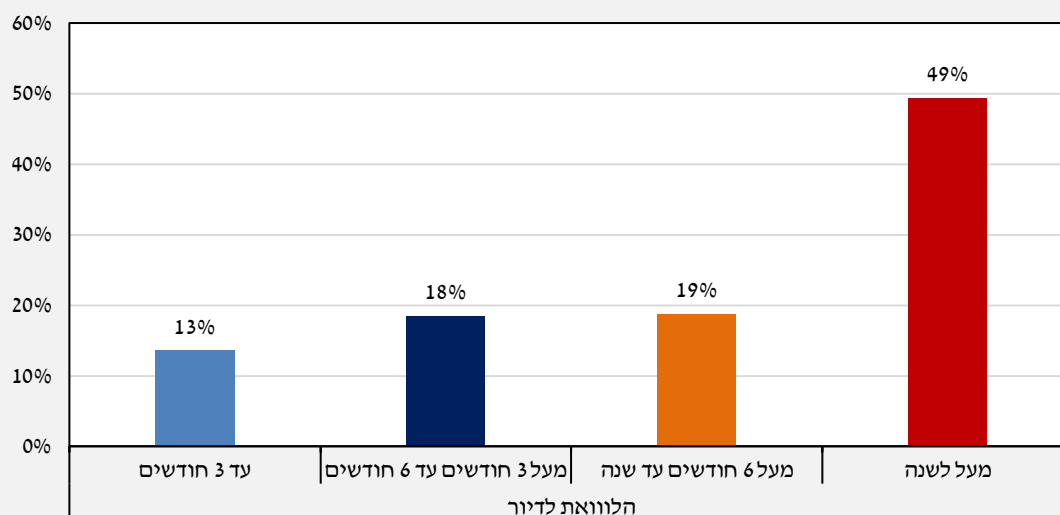
הפיקוח על הבנקים מודיע על גיבוש מתווה נוסף לדחיית תשלומי משכנתאות והלוואות צרכניות, שאומץ על ידי המערכת הבנקאית, נובמבר 2020.

https://www.boi.org.il/he/NewsAndPublications/PressReleases/Pages/30-11-2020.aspx?fireglass_rsn=true

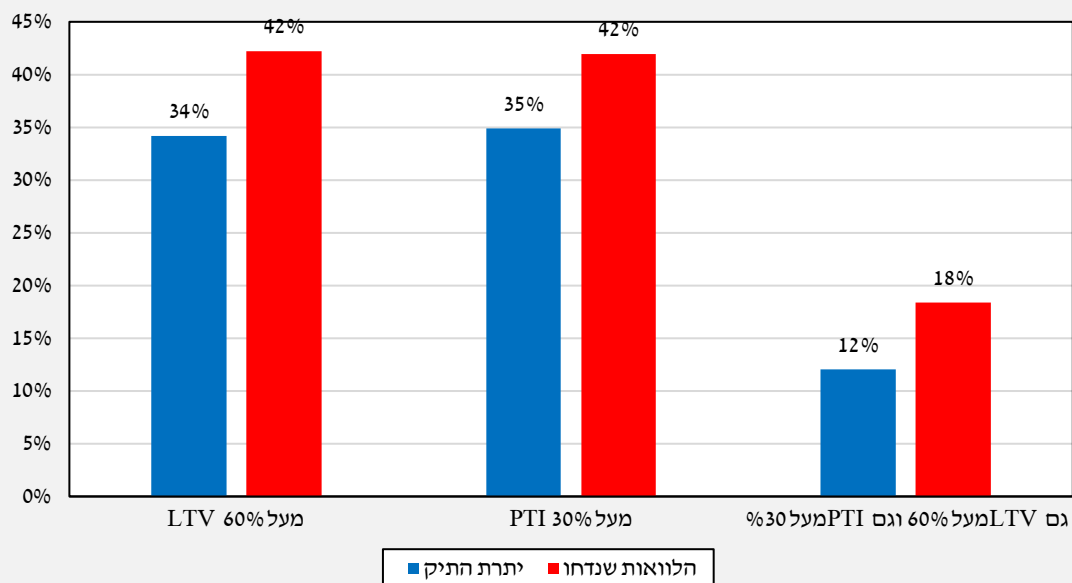
איור 15 - התפלגות שיעור דחיית התשלום החודשי, ינואר 2021

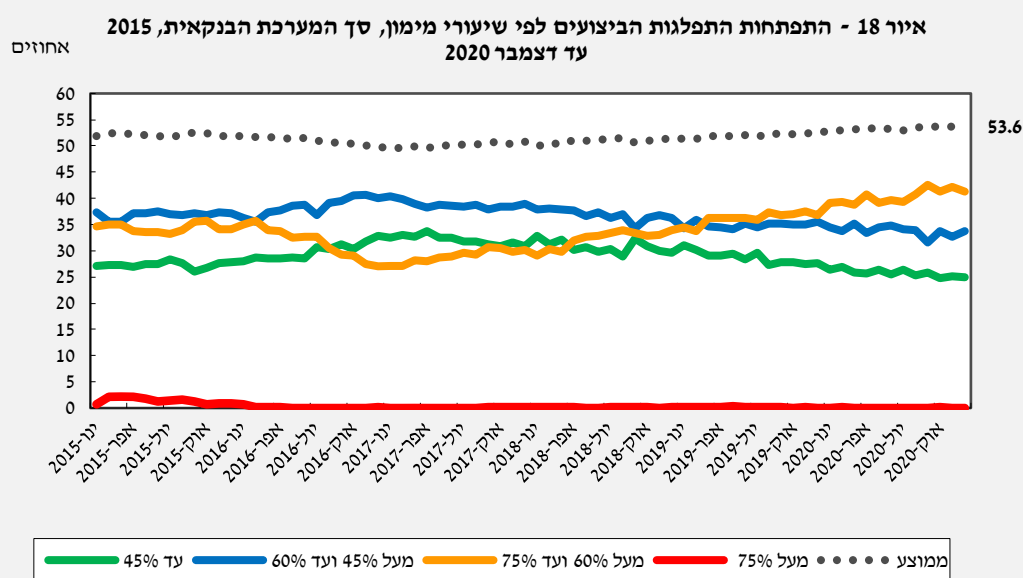
איור 16 - התפלגות יתרת ההלוואות שבדחייה לפי תקופת הדחייה, ינואר 2021

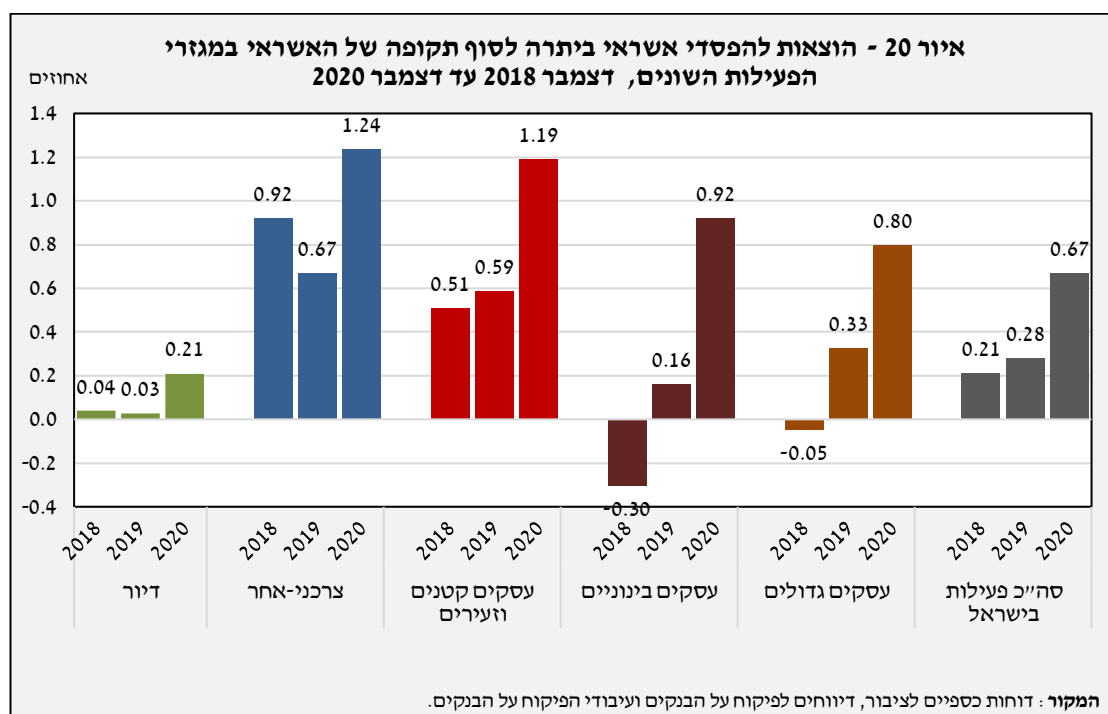
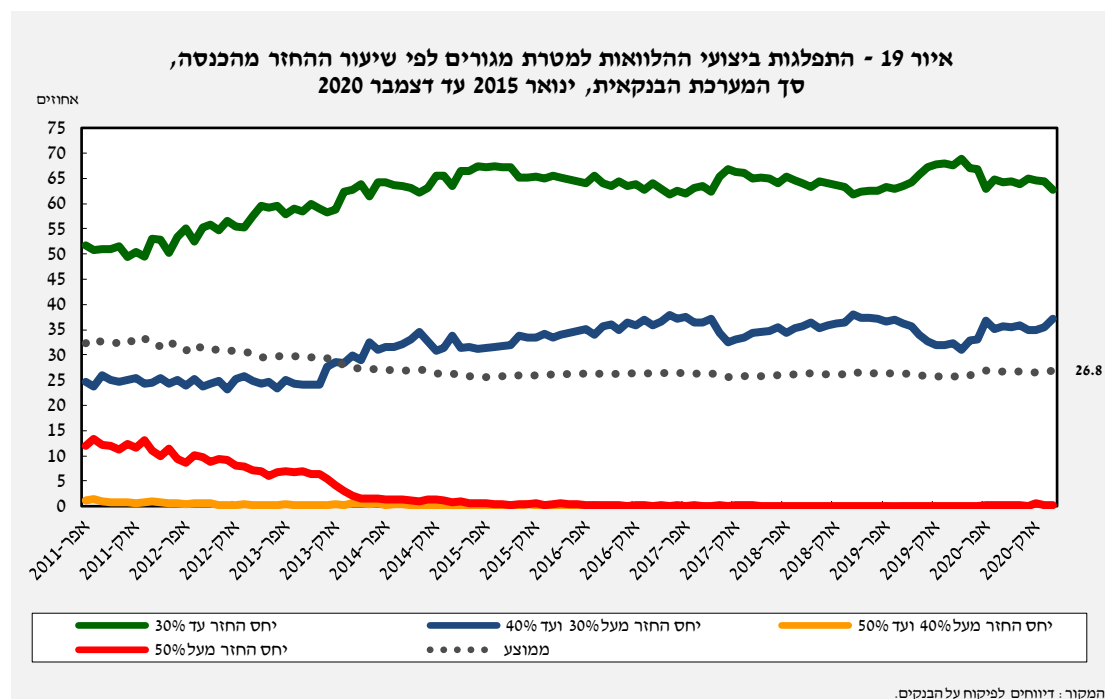

איור 17 - התפלגות מאפייני ההלוואות שנדחו לעומת סך יתרת ההלוואות לדיוור, ינואר 2021

במהלך השנה חלה הרעה קלה במדדי איכות תיק האשראי לדיוור. כך, שיעור ההלוואות בשיעורי מימון גבוהים (60%-75%) מסך הביצועים המשיך לעלות, ועמד במוצע במהלך השנה על כ-40% (לעומת כ-36% במוצע במהלך שנת 2019; איור 18), ובנוסף חלה עלייה של חצי שנה בתקופה הממוצעת לפירעון (כ-22.5 שנים). עם זאת, שיעור ההחזר מההכנסה המהווה משתנה מרכזי בהערכת ההסתברות של לווה לחדלות פירעון, נותר יציב ועמד במוצע במהלך השנה על כ-26.5% (איור 19). התפתחויות אלו בשילוב היקפי דחיות התשלומים, ואי הודאות בדבר התפתחות המשבר הביאו לעליית שיעור ההוצאה לרמה של 0.21%, זאת לעומת 0.03% בשנת 2019 (איור 20). עם זאת, חשוב לציין שאיכות תיק האשראי לדיוור הינה הטובה ביותר בסך התיק האשראי הבנקאי, זאת הודות למגוון הצעדים מאקרו יציבותיים שנקט הפיקוח על הבנקים במהלך השנים שנועדו להקטין את חשיפת תיק האשראי לדיוור לזעזועים חיצוניים.

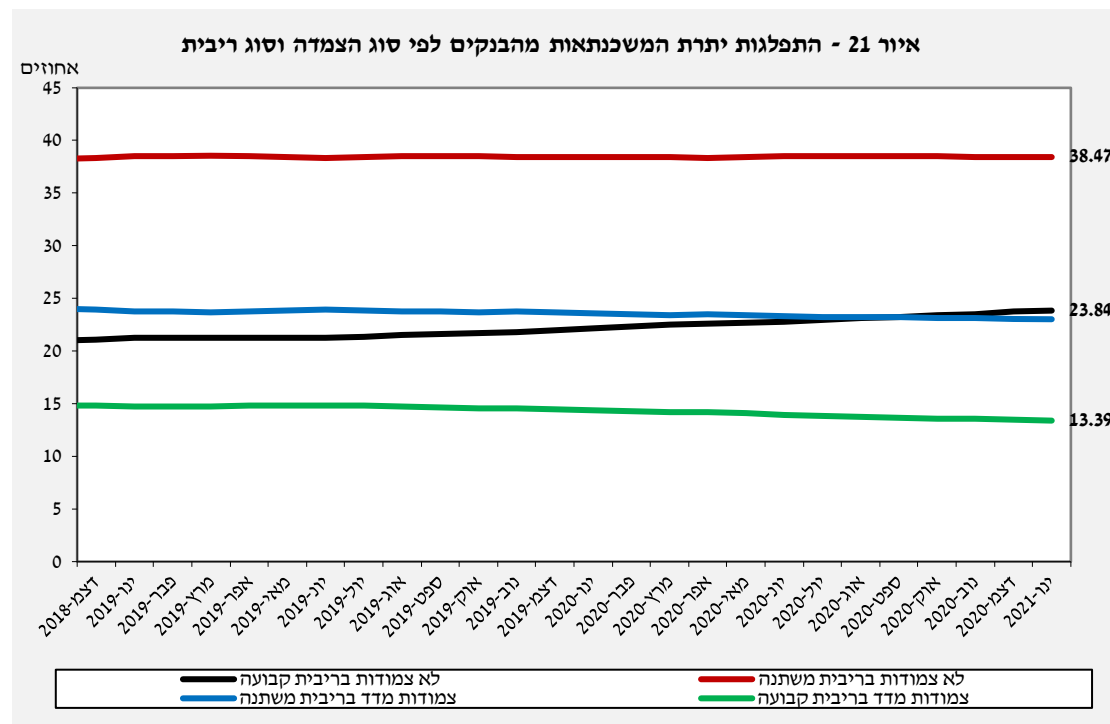

ביטול "מגבלת הפריים", המאפשר ללווים להגדיל את משקל מסלול הפריים בסך ההלוואה לשני שלישים לעומת שליש טרם ההקלה, צפוי להשפיע בצורה ניכרת, על תמהיל ההלוואות החדשות, ובנוסף, לפעול להמשך מגמת הגידול בהקיפי הביצועים והמחזורים, שכן צעד זה פועל להוזלת הריבית המשוקללת על ההלוואות לדיור, בעקבות הגדלת משקל רכיב הפריים בסך ההלוואה, שהינו הרכיב הזול ביותר בין מסלולי ההלוואה השונים.

נתוני הביצועים החדשים מעידים כי חלה עלייה במשקל רכיב הפריים בסך הביצועים מיד לאחר שחרור המגבלה (ינואר 2021). אך כפי שעולה מהנתונים, **ציבור הלווים אינו מגדיל את משקל מסלול**

הפריים לשני שלישים מגובה ההלוואה, ונכון לחודש פברואר 2021 משקל מסלול הפריים עמד על 38% מסך הביצועים (איור 21). שינוי תמהיל ההלוואה הוביל לעלייה בריבית מסלול הפריים בחודשים הראשונים של שנת 2021, שכן, עם השנים הפך מסלול הפריים למסלול התחרותי ביותר בין הבנקים למשיכת לקוחות, לאור הקלות היחסית שבהשוואת מסלול זה בין הבנקים. אך על אף, עליית הריבית במסלול הפריים, הריבית משוקללת על ההלוואות לדיוור ירדה, והיא צפויה להוביל לעלייה הן בהיקף הביצועים החדשים והן בהיקף המחזורים¹³.

ענפי משק

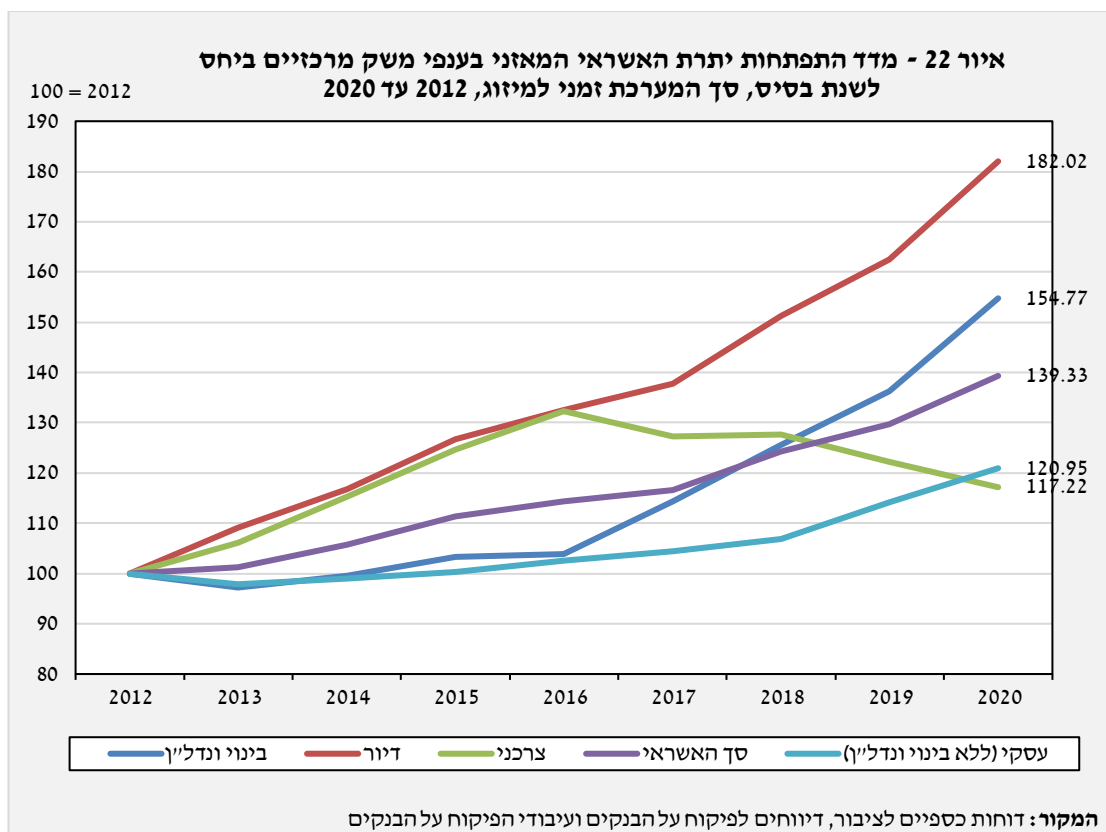
בשנת 2020, צמח תיק האשראי הבנקאי בכ-7.2%, זאת בהובלת האשראי המסחרי והאשראי לדיוור שצמחו בכ-6% ו-12% בהתאמה במהלך השנה. האשראי לענפי הבינוי והנדל"ן המשיך להוביל את צמיחת האשראי המסחרי גם במהלך משבר הקורונה (איור 22), והיווה מעל ל-60% מצמיחת האשראי המסחרי במהלך השנה. בהקשר זה, יש לציין את עדכון מגבלת החבות על ענפי הבינוי והנדל"ן¹⁴, שבוצע במטרה לאפשר למערכת הבנקאית לתמוך בפעילות בענף הבינוי והנדל"ן לאור צורכי המשק בתקופת המשבר ולאחריה.

¹³ מחזורים התאפשרו החל מתאריך ה-28 בפברואר.

https://www.boi.org.il/he/NewsAndPublications/PressReleases/Pages/27-12-20.aspx?fireglass_rsn=true

¹⁴ מגבלת החשיפה לענף בינוי ונדל"ן (כולל תשתיות לאומיות) גדלה ב-2 נקודות אחוז (סף המגבלה עלה ל-26% מ-24% מהיקף תיק האשראי).

<https://www.boi.org.il/he/NewsAndPublications/PressReleases/Pages/7-12-2020.aspx>

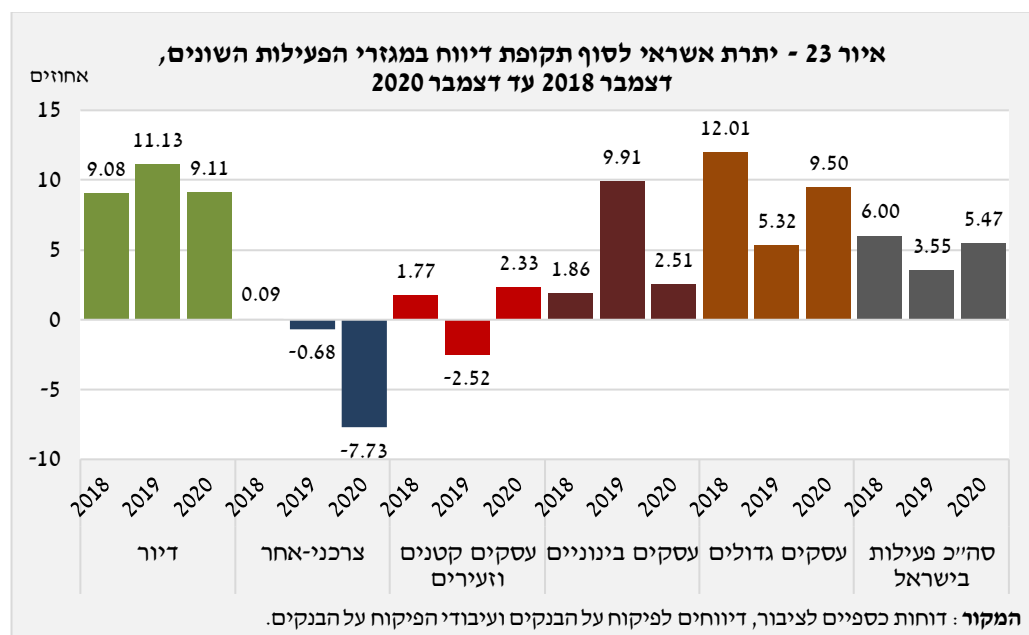
המערכת הבנקאית המשיכה להעמיד אשראי לענפים בסיכון במהלך המשבר. בתוך כך, יתרת האשראי לענף התיירות צמחה בכ-16% במהלך המשבר זאת על אף, העלייה המשמעותית בסיכון האשראי בענף זה.

העמדת האשראי לענפים בסיכון התאפשרה, בין היתר, הודות לקרנות ההלוואות בערבות המדינה, ששיעור אישור הבקשות בהן עמד על כ-60% (כ-65 אלף בקשות) נכון לחודש ינואר. קרנות אלו סייעו להרחבת היצע האשראי למגזר העסקי במהלך המשבר על אף עליית הסיכון החדה על ידי מיתון הסיכון למערכת הבנקאית. כך, מחודש אפריל הושקו שלוש תכניות להלוואות בערבות ממשלתית: **המסלול הרגיל** – הושקה בחודש אפריל, והורחבה במהלך חודש ספטמבר לאחר ניצול האשראי שהוקצה בתוכנית המקורית (סה"כ 18 מיליארדי ש"ח); **מסלול בסיכון מוגבר** – הושקה במהלך חודש יוני ושיעור הניצול בה עומד על כ-57% (2.3 מיליארדי ש"ח); **לעסקים גדולים** – הושקה בחודש יוני עם הקצאה של 6 מיליארדי ש"ח שמתוכה נוצלו עד כה 1.7 מיליארדי ש"ח.

האשראי למגזר העסקי¹⁵ צמח בשיעור גבוה בהשוואה לשנים האחרונות. במהלך השנה צמחה יתרת האשראי למגזר העסקי בכ-5.5%, שיעור דומה לשנת 2019 (איור 23). עיקר הצמיחה, מקורה באשראי למגזר העסקים הגדולים שהיווה כ-75% מצמיחת האשראי העסקי במהלך השנה. צמיחת האשראי למגזר העסקים הגדולים לא הייתה אחידה לאורך השנה. כך, ברביע הראשון נרשמה צמיחה של 19% (במונחים שנתיים), כ-23 מיליארדי ש"ח. צמיחה זו, מקורה בניצול של מסגרות וקווי אשראי שנבעו מחשש לקשיים בגיוס אשראי במהלך המשבר. לעומת זאת, ברביע השני נרשם צמצום של כ-6% ביתרת האשראי למגזר (13 מיליארדי ש"ח). הצמצום נבע ברובו מפירעון הלוואות שנלקחו ברביע הראשון, זאת לאור הירידה בעלויות הגיוס בשוק ההון, שנבעו, בין היתר, מצעדים

¹⁵ הניתוח בחלק זה מבוסס על חלוקה למגזרי פעילות פיקוחיים.

שנקט בנק ישראל במטרה להקטין את התנודתיות בשווקי ההון. החל, מהמחצית השנייה של השנה נרשמו שיעורי גבוהים בהשוואה לשנים האחרונות שהובילו לשיעור צמיחה של 9.5% במהלך שנת 2020.

המערכת הבנקאית מהווה את מקור האשראי העיקרי למגזר העסקים הקטנים והזעירים, והעלייה בסיכון האשראי במהלך המשבר שפעלה להקטנת היצע האשראי הבנקאי, ולמגזר העסקים הקטנים והזעירים בפרט, הביאה את מקבלי ההחלטות לפעול במגוון רחב של צעדים בכדי לשמור על היצע האשראי למגזר זה. בתוך כך, במהלך הרביע הראשון, נרשם צמצום של כ-1.7 מיליארדי ש"ח ביתרת האשראי למגזר העסקים הקטנים והזעירים, שנבע כאמור, מהעלייה בסיכון ומהמתנה לתוכניות הסיוע הממשלתיות. במהלך הרביע השני, לאחר הפעלת מספר צעדי סיוע לשמירת היצע האשראי למגזר העסקים הקטנים והזעירים, נרשמה צמיחה של כ-2.6% בהשוואה לרביע הראשון (כ-5 מיליארדי ש"ח). במחצית השנייה, נשמר קצב הגידול, שהסתכם לשיעור צמיחה שנתי של כ-2.3% (בדומה למגזר העסקים הבינוניים שצמח בשיעור במהלך השנה בשיעור של 2.5%).

אחד מצעדי המדיניות המשמעותיים שנקטו במהלך המשבר בכדי לשמור על היצע האשראי למגזר העסקים הקטנים והזעירים היו, קרנות להלוואות בערבות ממשלתית, שהחלו לפעול במהלך הרביע השני, ובמסגרתן הועמד עד לתאריך ינואר 2021 אשראי בסך של כ-23 מיליארדי ש"ח במסגרת הקרן הרגילה ובסיכון (בקרן לעסקים גדולים אשראי הועמד אשראי בסך של כ-1.7 מיליארדי ש"ח). **השוואת סך האשראי שהועמד במסגרת הקרנות לעומת הגידול ביתרת האשראי מעיד כי האשראי במסגרת הקרנות סייע ללווים רבים למחזר את ההלוואות בתנאים נוחים** (ריבית של 3.1% לעומת שיעור ריבית ממוצע של כ-3.57% בשנת 2019 בממוצע). בנוסף לקרנות בערבות המדינה, בנק ישראל העמיד למערכת הבנקאית את האפשרות לקבלת מקורות מימון מוזלים, כנגד אשראי שהועמד

למגזר העסקים הקטנים והזעירים. כך, במסגרת שתי התוכניות¹⁶, הועמד אשראי בהיקף של 25 מיליארדי ש"ח.

הקשיים אליהם נקלעו עסקים ומשקי בית רבים במהלך המשבר התבטאו, בין היתר, בהיקפים גדולים של דחיית התשלומים החודשיים במהלך המשבר, במיוחד באשראי למגזרי העסקים הקטנים והזעירים. כך, לאורך המשבר נדחו תשלומים בהיקף מצטבר של כ-40.4 מיליארדי ש"ח במגזר העסקי, (70% מתוכם במגזרי העסקים הקטנים והזעירים). ונכון לחודש ינואר, יתרת האשראי שבדחייה עומדת על כ-7.6 מיליארדי ש"ח, שעיקרו באשראי למגזרי העסקים הקטנים וזעירים שיעור יתרת האשראי שבדחייה מסך תיק האשראי הינו הגבוה ביותר בתיק האשראי הבנקאי.

השפעותיו השליליות של משבר הקורונה התבטאו גם בירידה במרווח הפיננסי, ובהרעה במדדי איכות האשראי בכל מגזרי הפעילות (לוח 8). כך, המרווח הפיננסי במגזר העסקי נשחק בכ-49 נקודות בסיס לשיעור של 2.73%, וההוצאה להפסדי אשראי גדלה ב-56 נקודות בסיס לשיעור של 0.67% במהלך השנה.

סיכון האשראי

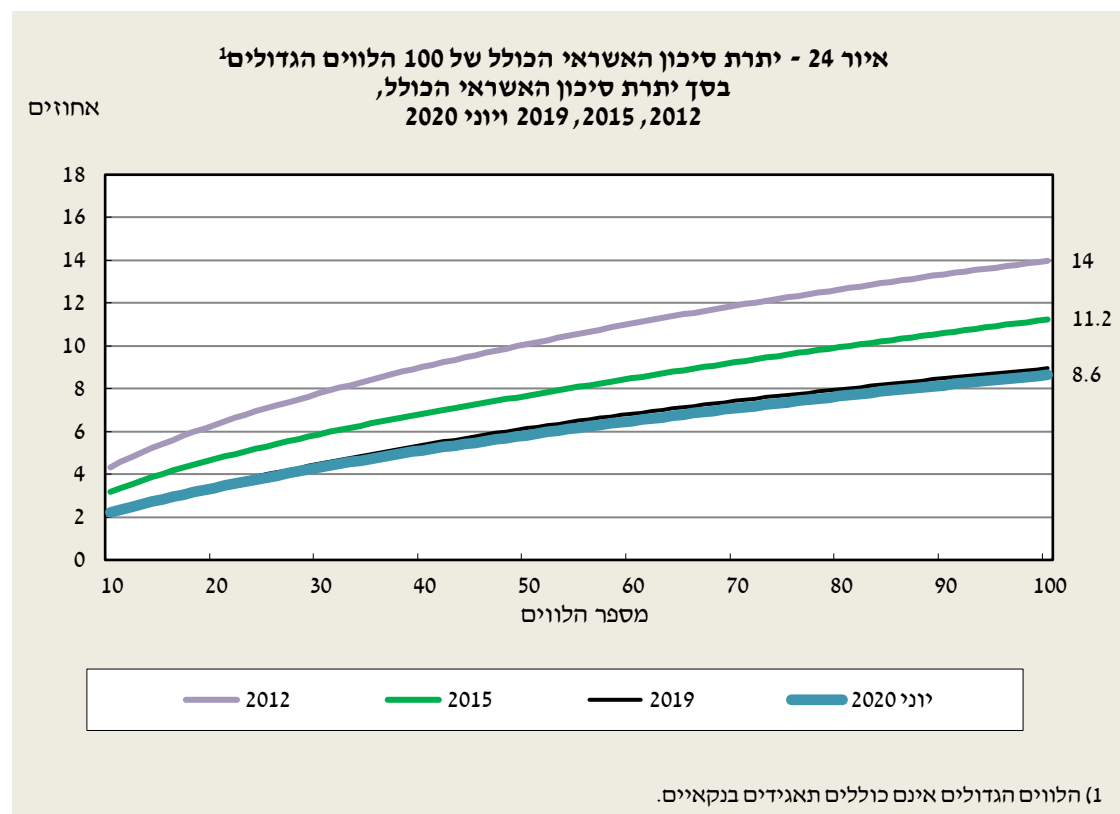
איכותו הטובה של תיק האשראי הבנקאי ערב המשבר, סייעה לשמירה על יציבות המערכת לאורך המשבר, זאת על אף הפגיעה הקשה בכלכלה הישראלית, ובציבור הלווים. תחזיות לסגירתם של כ-80 אלף עסקים במהלך השנה לעומת כ-43 אלף עסקים שנסגרים במוצע בשנה¹⁷, בנוסף לשיעורי האבטלה הגבוהים פגעו ביכולתם של לוויים רבים לעמוד בהתחייבויותיהם כלפי המערכת הבנקאית, והביאו להרעה במדדי איכות תיק האשראי הבנקאי (לוח 9). עם זאת, יש לציין כי טרם חזינו במלוא השפעת המשבר על הכלכלה, והמערכת הבנקאית בפרט, והשפעותיו של משבר הקורונה על תיק האשראי ימשיכו ללוות אותנו גם בשנים הבאות.

הפגיעה בכלכלה ואי הודאות סביב התפתחות המשבר התבטאו בשיעורי הוצאה גבוהים בראייה היסטורית. כך, המערכת הבנקאית הפרישה במהלך השנה מעל ל-7.8 מיליארדי ש"ח (גידול של 150% בהשוואה לשנת 2019), ושיעור ההוצאה להפסדי אשראי עמד במהלך שנת 2020 על כ-0.68% בהשוואה לשיעור של 0.29% בשנת 2019. יש לציין, כי כ-80% מההוצאה להפסדי אשראי מקורם בהוצאה קבוצתית שנועדה לספוג הפסדים שטרם התממשו. משקלה הנמוך של ההוצאה הפרטנית, מקורה בירידה בריכוזיות האשראי במערכת הבנקאית (איור 24), והקטנת החשיפה ללוויים ממונפים ועסקאות הוניות, שנבעו מצעדים רבים שנקט הפיקוח על הבנקים במהלך השנים במטרה להקטין את ריכוזיות האשראי ולשפר את יציבות המערכת. כמו כן, העלייה בסיכון האשראי התבטאה גם בעליית יחס האשראי הבעייתי בסך תיק האשראי, שגדל לשיעור של 2.83% (שיא של החמש שנים האחרונות), זאת בניגוד למגמת הירידה שנרשמה בשנים האחרונות.

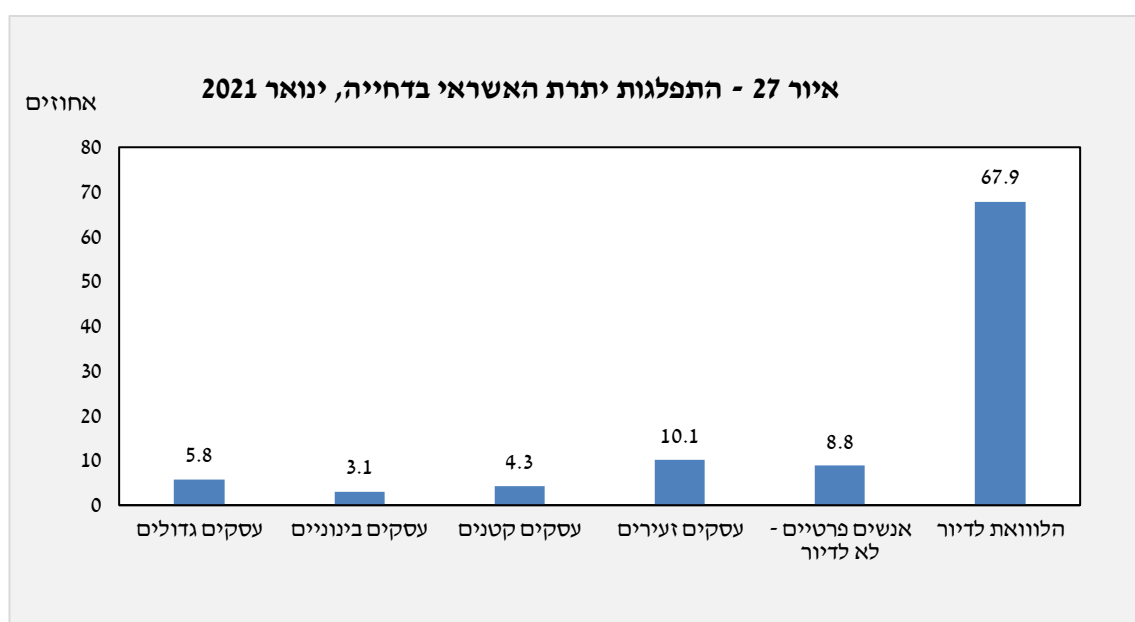
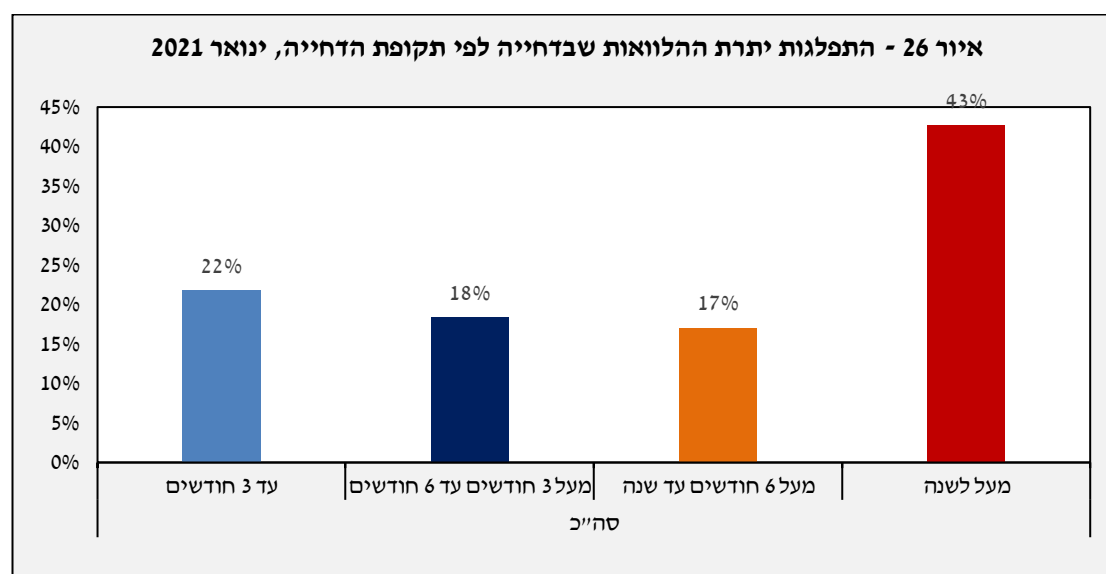
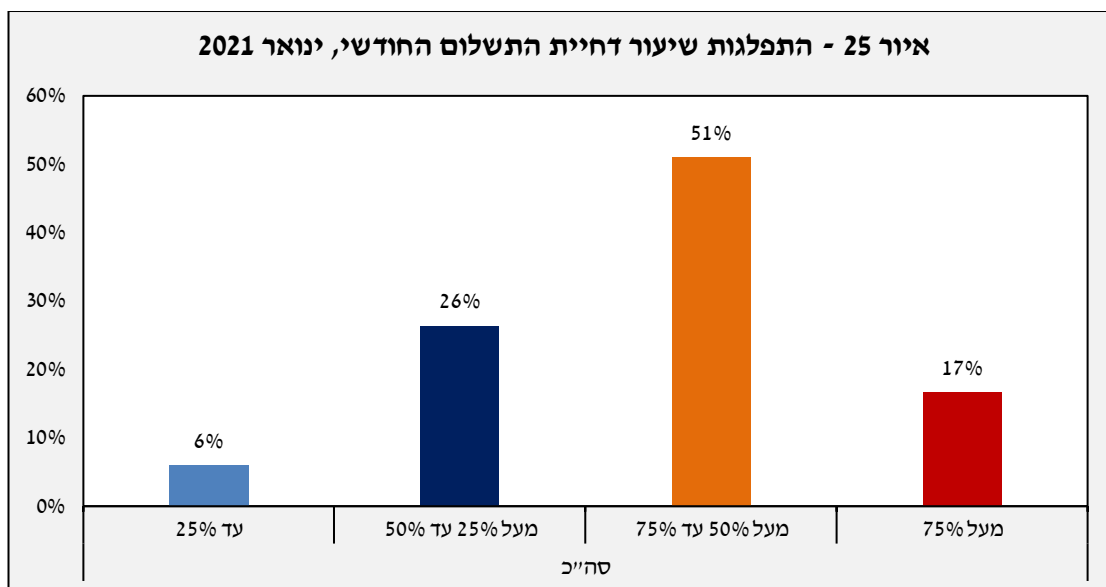
¹⁶ תוכנית א' - מתן הלוואה לבנקים בריבית של 0.1% לטווח של שלוש שנים שתהיה מותנה במתן אשראי לעסקים קטנים וזעירים על פי הקריטריונים מוגדרים.
<https://www.boi.org.il/he/NewsAndPublications/PressReleases/Pages/6-4-2020.aspx>

תוכנית ב' - הלוואות לטווח של ארבע שנים בריבית קבועה של מינוס 0.1%, כנגד הלוואות שהבנקים יעניקו לעסקים קטנים וזעירים, ובתנאי שהריבית על ההלוואות לעסקים קטנים וזעירים לא תעלה על פריים +1.3%.
<https://www.boi.org.il/he/NewsAndPublications/PressReleases/Pages/22-10-20a.aspx>

¹⁷ להרחבה ראו "דוח היציבות הפיננסית למחצית השנייה של 2020", פברואר 2021.
<https://www.boi.org.il/he/NewsAndPublications/RegularPublications/Pages/fsr202002.aspx>

גורם משמעותי שתורם לעליית הסיכון בתיק האשראי של המערכת הבנקאית היה דחיית תשלומי ההלוואות. במסגרת מתווה דחיית התשלומים נדחו תשלומים בהיקף של כ-12 מיליארדי ש"ח, שמהווים כ-1% מיתרת האשראי לציבור, ויתרת האשראי שבדחייה עומדת על כ-32 מיליארדי ש"ח, ומהווה כ-2.8% מיתרת האשראי נכון לחודש ינואר. בנוסף עולה כי, כ-68% מיתרת ההלוואות שנדחו, דחו מעל ל-50% מההחזר החודשי (איור 25), ושכ-43% דחו את התשלומים לתקופה של מעל שנה (איור 26), ושעיקר האשראי שנדחה מקורו במגזרים שנפגעו בצורה הקשה ביותר מהמשבר: משקי הבית (אשראי צרכני ודיר) ומגזר העסקים הקטנים והזעירים שמהווים נכון להיום כ-77% וכ-14% מסך יתרת האשראי שבדחייה, ומעידים כי הארכת מתווה דחיית התשלומים אכן מסייע לאוכלוסייה שנפגעה באופן החמור ביותר להתמודד עם השפעותיו השליליות של משבר הקורונה, שכן כ-20% בלבד מיתרת ההלוואות שנדחו במהלך המשבר עדיין נמצאת בדחייה (איור 27).

במהלך המשבר, פרסם הפיקוח על הבנקים דגשים פיקוחיים לגבי טיפול חשבונאי בחובות ודיווח לציבור על רקע משבר נגיף הקורונה¹⁸. דגשים אלו נועדו לעודד את הבנקים וחברות כ"א לפעול באופן זהיר ופרואקטיבי על מנת לסייע בעת הזו למשקי הבית ולעסקים להתגבר על קשיים זמניים הנובעים מהשפעת נגיף הקורונה, כל זאת בקביל לשמירה על חוסנם של התאגידים הבנקאיים, של הלווים ושל הכלכלה בכללותה. ההתאמות החשבונאיות השפיעו על מדדי איכות האשראי, שכן הלוואות שלא היו בפיגור טרם המשבר לא סווגו ככאלה, נתון שהתבטא בעלייה קלה בלבד ביחס האשראי הפגום והאשראי שאינו פגום בפיגור של 90 יום ומעלה בסך האשראי המאזני לציבור במהלך השנה משיעור של 1.40% בשנת 2019 לשיעור של 1.42% בשנת 2020.

5. סיכון הנזילות

יחס כיסוי הנזילות (LCR, Liquidity Coverage Ratio)¹⁹ בתאגידים הבנקאיים גדל משמעותית לאורך שנת 2020, כאשר ערכו המצרפי הגיע בדצמבר 2020 לכ-137% (איור 28). בתוך כך, יחס כיסוי הנזילות מוסיף להיות גבוה מהדרישה המזערית שקבע הפיקוח על הבנקים (100%), בכל הבנקים במערכת (איור 29).

משבר הקורונה והשלכותיו הכלכליות, לצד הצעדים שננקטו בתגובה למשבר, הביאו בעקיפין לעליה ביחס כיסוי הנזילות. טרם פרוץ משבר הקורונה היחס נאמד בכ-126% (בדצמבר 2019), כאשר כבר במרץ 2020 יחס כיסוי הנזילות זינק לשיעור של 136%, ובהמשך אף הוסיף לעלות. ברבעון האחרון לשנת 2020, היחס נשחק מעט, כפי שיוסבר בהמשך (איור 28).

העלייה החדה ביחס כיסוי הנזילות לאורך חודשי המשבר נובעת בעיקר מעליה חדה ומתמדת במלאי הנכסים הנזילים באיכות גבוהה לאורך השנה (HQLA; עלייה של כ-45%). בצד התזרים היוצא נטו נרשמה עליה חדה גם כן, אך הגידול אינו אחיד לאורך השנה (איור 30). מקור העלייה במלאי הנכסים הנזילים באיכות גבוהה ובתזרים היוצא נטו, בגידול בפיקדונות הציבור.

מלאי הנכסים הנזילים גדל לאורך שנת 2020 בכ-170 מיליארד ש"ח, כאשר עיקרו נובע מגידול במזומנים ובפיקדונות בבנק ישראל. גידול זה התאפשר בעיקר לנוכח העלייה החדה בפיקדונות הציבור, שגדלו בשיעור של כ-18% (כ-230.1 מיליארד ש"ח), לעומת ממוצע גידול שנתי של כ-4% בשלוש השנים שקדמו למשבר. הגידול החד בפיקדונות, החל מיד עם משבר הקורונה, ונובע ממספר סיבות מרכזיות. ראשית, עם תחילת המשבר, ועל רקע התנודות החדות בשווקים, הציבור בחר להסיט נכסים משוק ההון אל הבנקים, שנתפסים בעיני הציבור כערוץ בטוח. קרנות הנאמנות, המהוות מתווך בעסקאות קנייה ומכירת ני"ע, רשמו פדיונות משמעותיים בתחילת המשבר, ובכך ספגו את ההפסדים שנבעו מההסטה המשמעותית הנ"ל בתחילת המשבר, בעוד

¹⁸ דגשים פיקוחיים לגבי טיפול חשבונאי בחובות ודיווח לציבור לאור משבר נגיף הקורונה.

¹⁹ <https://www.boi.org.il/he/NewsAndPublications/PressReleases/Pages/25-3-2020.aspx>

¹⁹ המדד יחס כיסוי הנזילות פותח בידי ועדת באזל במטרה לקדם את העמידות קצרת הטווח של פרופיל הנזילות בתאגידים הבנקאיים. היחס מראה מהי כמות הנכסים הנזילים האיכותיים שתאגידים צריכים להחזיק כדי לשרוד בתרחיש קיצון משמעותי שנמשך 30 ימים קלנדריים. יחס כיסוי הנזילות מורכב משני רכיבים: במונה – מלאי הנכסים הנזילים האיכותיים (HQLA, High Quality Liquid Assets). מלאי זה בנוי משתי רמות של נכסים: רמה 1 – נכסים איכותיים שהיקף החזקתם אינו מוגבל; ורמה 2 – נכסים שהיקף החזקתם מוגבל ל-40% ממלאי הנכסים הנזילים האיכותיים. (רמה זו מחולקת לשתי רמות משנה: 2א ו-2ב; היקף החזקתם של נכסים ברמה האחרונה מוגבל ל-15%). במכנה – סך תזרים המזומנים היוצא נטו, דהיינו סך תזרים המזומנים היוצא הצפוי בתרחיש הקיצון בניכוי סך תזרים המזומנים הנכנס הצפוי באותו תרחיש. את סך תזרים המזומנים היוצא הצפוי מחשבים על ידי הכפלת היתרות של חיובים חוזיים (drawn or run off) או קטגוריות או סוגים שונים של התחייבויות מאזניות וחוז-מאזניות בשיעורי משיכתן הצפויים (contractual receivables) בשיעורי קבלתן הצפויים בתרחיש, עד לרף מצטבר של 75% מסך תזרים המזומנים היוצא הצפוי.

הציבור הגדיל את יתרת העו"ש שלו. שנית, הממשלה נקטה בשורת צעדי תמיכה במשק, שהיו בפועל הרחבה פיסקאלית, ובכך, פעלו להגדלת פיקדונות הציבור. גם צעדי בנק ישראל, ובהם רכישות המט"ח, רכישות אגרות החוב הממשלתיות וההלוואות המוניטאריות למערכת הבנקאית, פעלו להזרמת שקלים למשק, ובכך תרמו גם כן להגדלת פיקדונות הציבור.

צעדי בנק ישראל הביאו לכך שחובת הנזילות גדלה, במטרה לשמור על רמת הריבית המוניטרית. עם זאת, המזומנים והפיקדונות בבנק ישראל גדלו גם במנותק מדרישת הנזילות, וזאת משום שעם העלייה החדה בפיקדונות הציבור, לצד ביקושים הנמוכים לאשראי, למערכת הבנקאית לא נותר אלא להחזיק את עודפי הנזילות כמזומנים ופיקדונות בבנק ישראל.

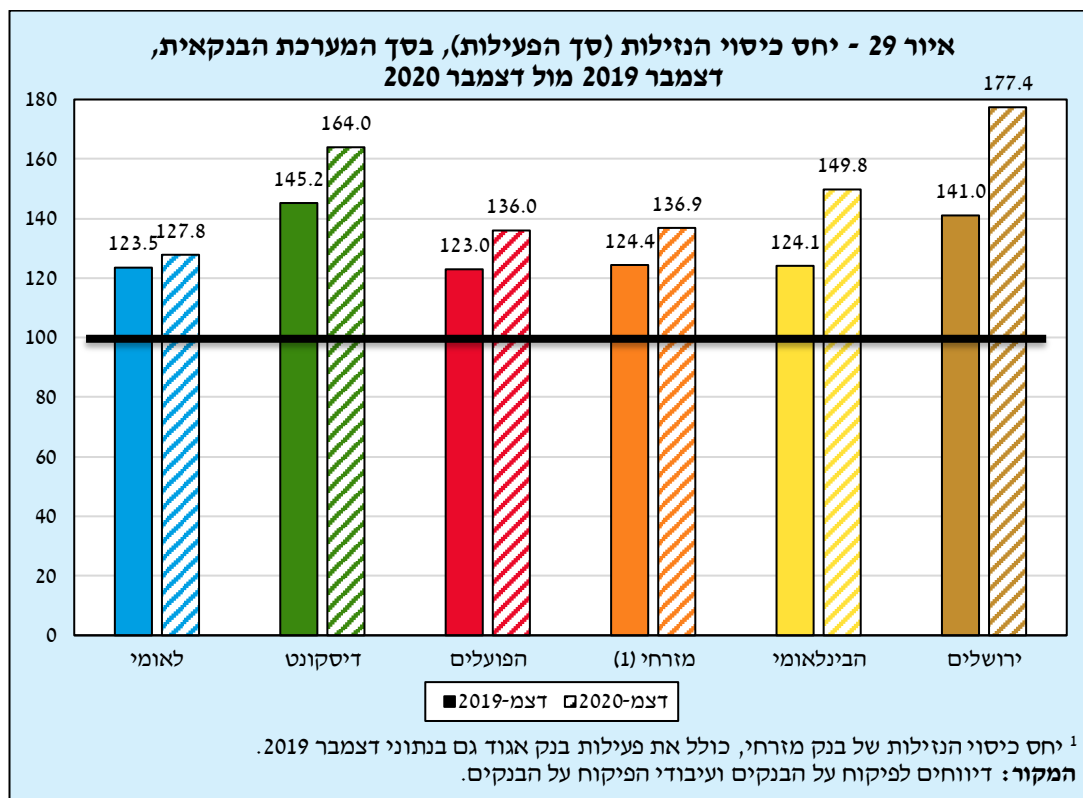
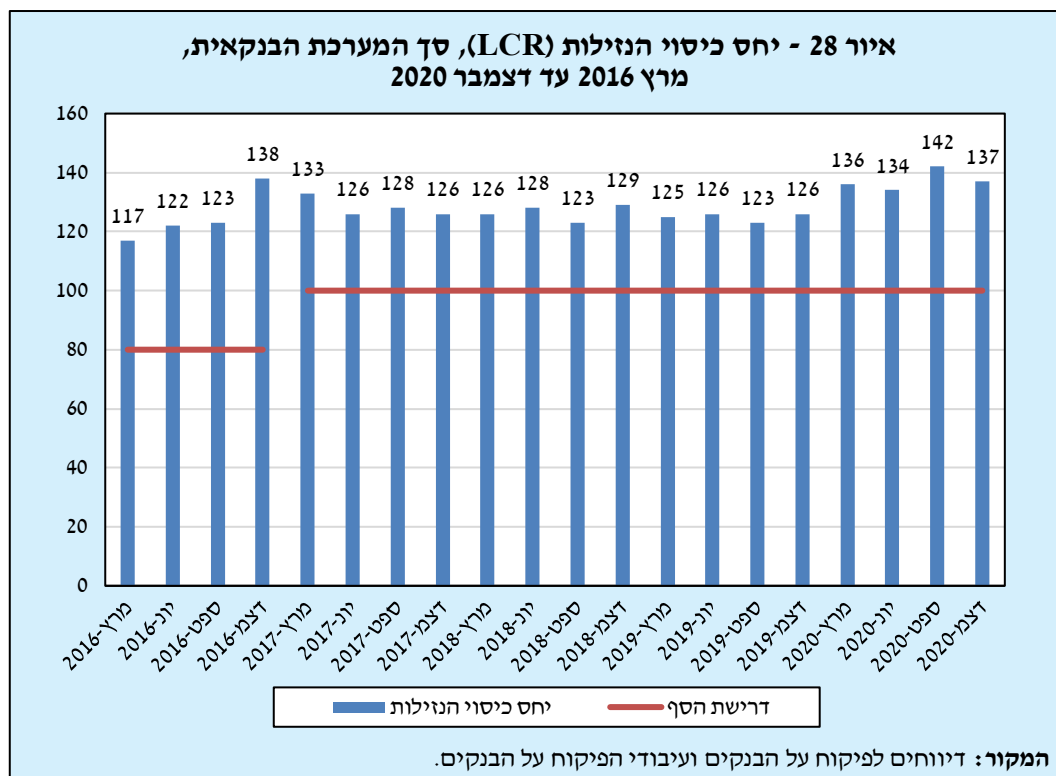
כאמור, גם התזרים יוצא נטו גדל לאורך שנת 2020, אם כי ישנה שונות בשיעורי הגידול לאורך השנה. הסיבה לשונות נובעת מהשוני במקדמי המשיכה המשויכים לסוגי הפיקדונות השונים. כך, בחישוב התזרים היוצא, בעוד הפיקדונות הקמעונאיים משוקללים במקדמי משיכה אפסיים, הפיקדונות הסיטונאיים הפיננסיים משוקללים במקדמי משיכה של 100%. הדבר מביא לכך שגידול חד בפיקדונות הסיטונאיים הפיננסיים- מוביל גם לגידול חד בתזרים היוצא.

בעוד הפיקדונות הקמעונאיים למשיכה עד חודש גדלו בשיעור די קבוע לאורך חודשי המשבר, ישנה שונות בקצב גידול הפיקדונות הסיטונאיים הפיננסיים למשיכה עד חודש (איור 31), מה שהביא לכך שהתזרים היוצא גדל בחדות ברביעים השני והרביעי לשנה (איור 30). בין הסיבות לשונות בקצב הגידול של הפיקדונות הסיטונאיים הפיננסיים, ניתן ליחס לדרישת הביטחונות כנגד עסקאות בנגזרים.

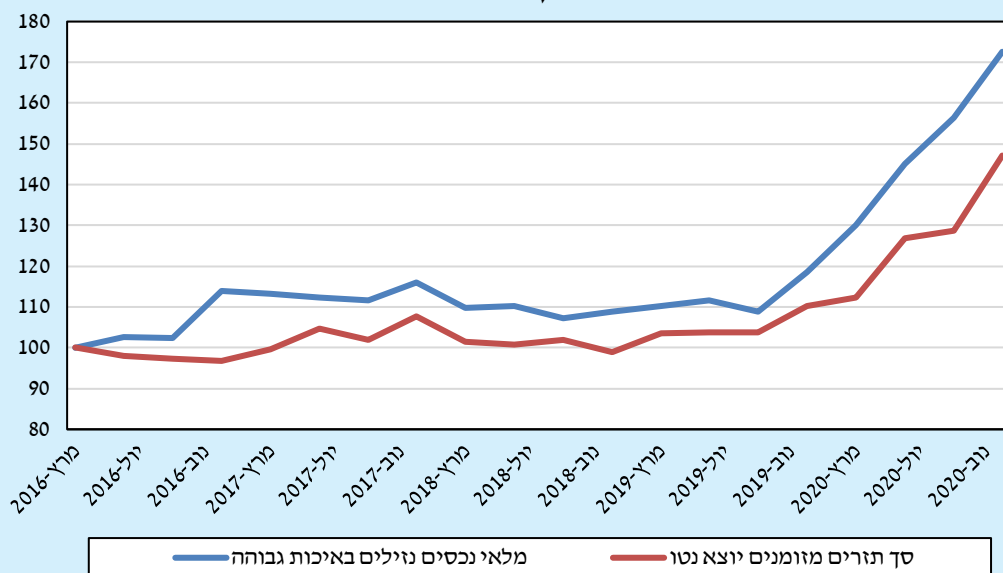
הגופים המוסדיים, כחלק ממבנה פעילותם, מנהלים השקעות בהיקף משמעותי במט"ח, וכתוצאה מכך- גם מחזיקים נגזרים רבים (ובעיקר נגזרים במט"ח). הבנקים, שפעילים בין היתר בשוק ההון, מהווים מתווכים מרכזיים בישראל לעסקאות אלו (קרי, משמשים כברוקרים). כנגד פעילות לקוחותיהם בנגזרים (אשר כאמור, המוסדיים הינם לקוחות משמעותיים בשוק זה), דורשים הבנקים ביטחונות. ואכן נראה, כי הגידול בפיקדונות הסיטונאיים הפיננסיים, מתואם במידת מה עם השינויים בתזרים המזומנים היוצא בגין נגזרים לאורך המשבר (המיוחסים לדרישת הביטחונות כנגד נגזרים, איור 32).

השינויים בדרישת הביטחונות לאורך המשבר נובעים משתי סיבות עיקריות: הראשונה, שהדרישה לביטחונות תלויה באופן ישיר בהיקף הפעילות בנגזרים (ואכן ניכרת העלייה בהיקף הנגזרים הזרים של הגופים המוסדיים ברביע השני והרביעי לשנה, איור 33). שנית, בשיעור הדרישה- שעלתה גם היא לאורך חודשי המשבר, נוכח העלייה בתנודתיות שנרשמה בשווקים (שהביא לעלייה ב-VaR, על בסיסו בנויה דרישת הביטחונות).

לצד עליית התזרים היוצא, קטן גם התזרים הנכנס לאורך שנת 2020. קיטון זה נובע מהצמצום באשראי לציבור לטווח קצר, בין היתר על רקע ההיתר שנתנו הבנקים ללקוחותיהם לדחות את ההחזרים החודשיים על האשראי שנטלו (דבר אשר מקטין את התזרים הנכנס הצפוי ב-30 הימים הקלנדריים הקרובים).

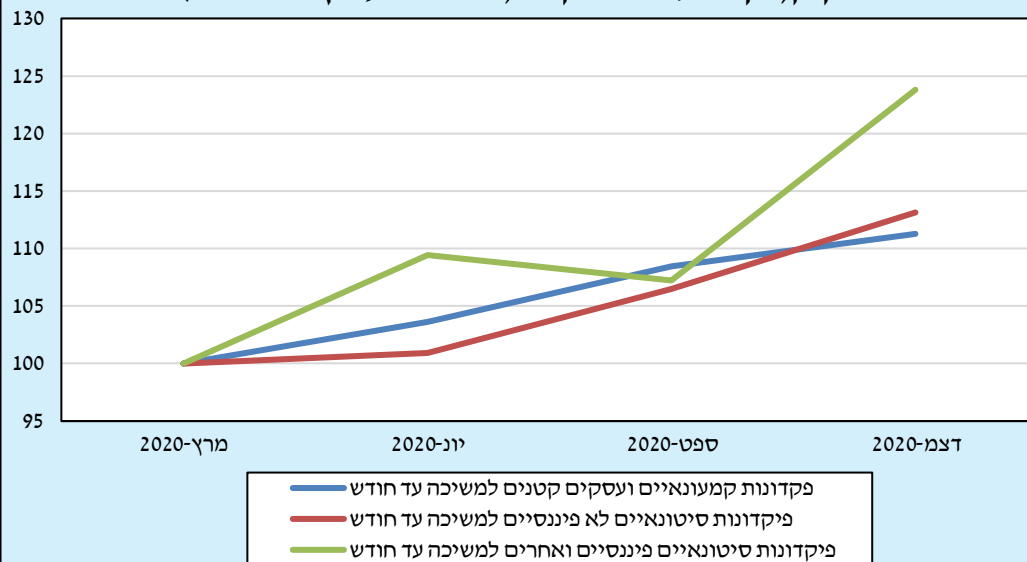

איור 30 - התפתחות היקף הנכסים הנזילים באיכות גבוהה¹ (HQLA) והיקף התזרים היוצא נטו, סך המערכת הבנקאית, מרץ 2016 עד דצמבר 2020 (מרץ 2016 = 100)

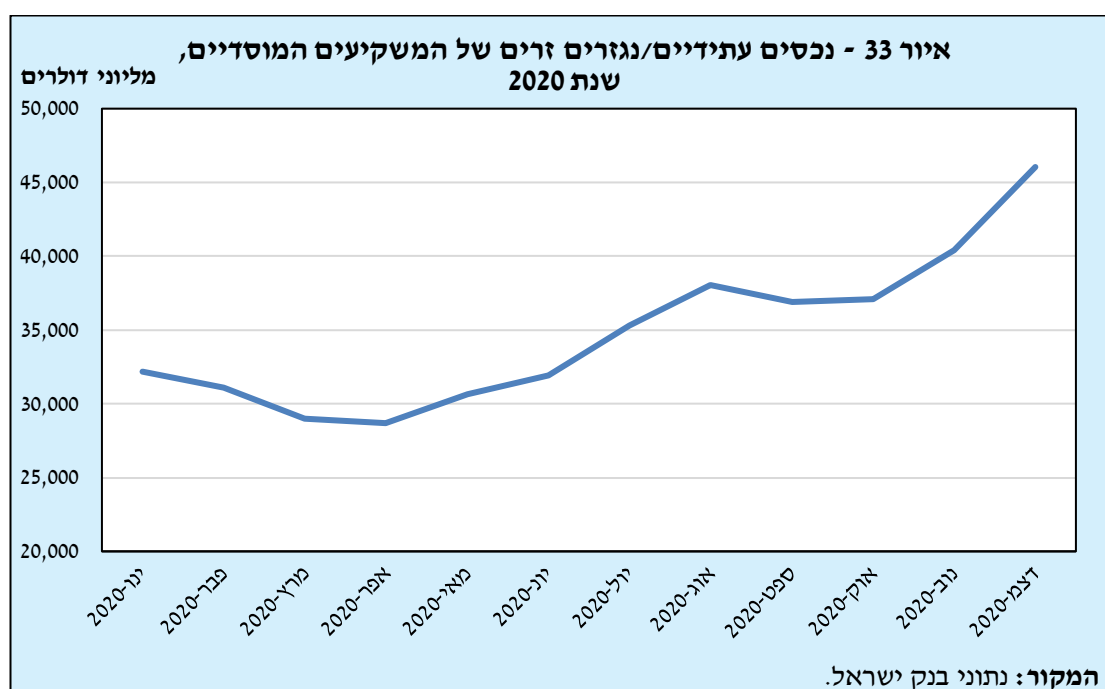
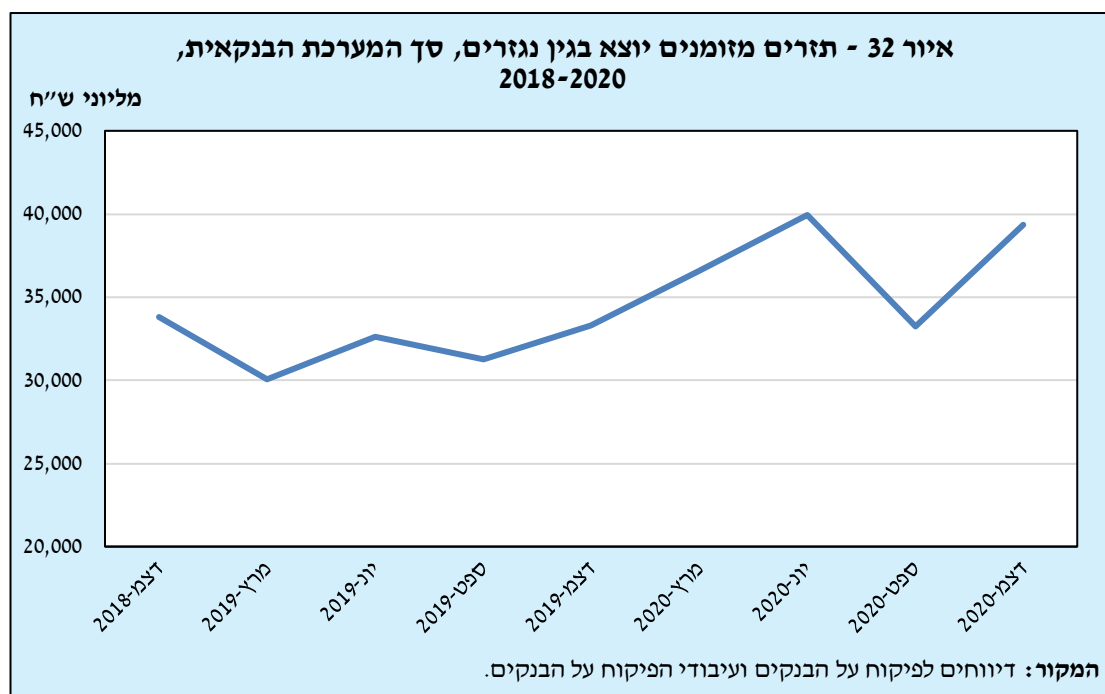

¹ כהגדרתם בהוראת ניהול בנקאי תקין 221.
המקור: דיווחים לפיקוח על הבנקים ועיבודי הפיקוח על הבנקים.

איור 31 - התפתחות יתרת פיקדונות הציבור למשיכה עד חודש, לפי סוג הפיקדון, סך המערכת הבנקאית, שנת 2020 (מרץ 2020 = 100)

המקור: דיווחים לפיקוח על הבנקים ועיבודי הפיקוח על הבנקים.

6. הפעילות המאזנית

המאזן המצרפי של המערכת הבנקאית גדל במהלך שנת 2020 בשיעור גבוה במיוחד של כ-16.2% (במונחים שנתיים²⁰) והסתכם בכ-1,932 מיליארד ש"ח (לוח 13). הגידול במאזן נובע בחלקו מגידול משמעותי בפיקדונות הציבור בצד המקורות (כ-18% ; להרחבה ראו פרק הנזילות). הגידול בפיקדונות הציבור נובע בעיקר מצמיחה משמעותית בפיקדונות של קמעונאיים ועסקים קטנים (מסביר כ-53% מהגידול), ומגידול בפיקדונות עד 10 מיליון ש"ח (מסביר כ-60% מהגידול). כמו כן, התפתחות המאזן הושפעה במהלך שנת 2020 מייסוף השקל אל מול סל המטבעות בכלל, ובפרט מול

²⁰ כל הנתונים בחלק זה מוצגים במונחים שנתיים.

שער הדולר (כ-6.97%). בתוך כך, גידול מאזן המערכת הבנקאית בניכוי השפעת שע"ח עמד על כ-16.4%.

בצד הנכסים – במהלך השנה הנסקרת חל גידול משמעותי הן בהיקף המזומנים והפיקדונות בבנק ישראל (גידול של כ-60.7%; להרחבה ראו פרק הנזילות), הן בתיק ני"ע (גידול של כ-12.2%), קצב גידול מהיר זה הוביל לעליית נתחם של אלה מסך הנכסים מכ-30.2% בדצמבר 2019 לכ-36.4% כיום. האשראי לציבור נטו גדל בתקופה הנסקרת בכ-4.4%. בנוסף נמשכה מגמת צבירת ההון במרבית הקבוצות הבנקאיות (כ-4.3%; להרחבה בחלק ההון והלימות ההון).

**השפעת הכמות¹ והשפעת המחיר² על הכנסות (הוצאות הריבית, ישראל וח"ל) (שניני לעומת תקופה מקבילה אשתקד)
עד 2020 (מיליוני ש"ח) , 2018**

2020											
שניני נטו			השפעת המחיר			השפעת הכמות					
התירומה להכנסות הריבית נטו	השניני נטו בצד	השניני נטו בצד הנכסים	השפעת המחיר נטו	השפעת המחיר בצד הנכסים	השפעת המחיר בצד הנכסים	השפעת הכמות נטו	השפעת הכמות בצד הנכסים	השפעת הכמות בצד הנכסים			
453	-2,192	-1,739	-1,058	-2,542	-3,600	1,511	351	1,861	אשראי/ פיקדונות הציבור בישראל		
-243	-593	-836	-179	-595	-774	-64	2	-62	אשראי/ פיקדונות הציבור בחו"ל		
210	-2,785	-2,575	-1,237	-3,137	-4,374	1,447	353	1,799	סך אשראי/ פיקדונות הציבור		
-76	-963	-1,038	-530	-1,100	-1,629	454	137	591	נכסים/ התחייבויות נושא ריבית אחרים בישראל		
-327	-57	-384	-390	-21	-411	63	-36	27	נכסים/ התחייבויות נושא ריבית אחרים בחו"ל		
-403	-1,020	-1,422	-920	-1,121	-2,040	517	101	618	סך נכסים/ התחייבויות נושא ריבית אחרים		
-193	-3,804	-3,997	-2,157	-4,258	-6,414	1,963	454	2,417	סך נכסים/ הוצאות הריבית		
2019											
שניני נטו			השפעת המחיר			השפעת הכמות					
התירומה להכנסות הריבית נטו	השניני נטו בצד	השניני נטו בצד הנכסים	השפעת המחיר נטו	השפעת המחיר בצד הנכסים	השפעת המחיר בצד הנכסים	השפעת הכמות נטו	השפעת הכמות בצד הנכסים	השפעת הכמות בצד הנכסים			
-518	501	-17	-1,850	291	-1,559	1,332	210	1,542	אשראי/ פיקדונות הציבור בישראל		
-38	257	219	-112	199	87	74	58	132	אשראי/ פיקדונות הציבור בחו"ל		
-556	758	202	-1,962	490	-1,472	1,406	268	1,674	סך אשראי/ פיקדונות הציבור		
1,478	-677	802	1,520	-762	759	-42	85	43	נכסים/ התחייבויות נושא ריבית אחרים בישראל		
126	-84	42	135	-58	77	-9	-26	-35	נכסים/ התחייבויות נושא ריבית אחרים בחו"ל		
1,604	-761	844	1,655	-820	836	-51	59	8	סך נכסים/ התחייבויות נושא ריבית אחרים		
1,048	-2	1,046	-307	-329	-636	1,355	327	1,682	סך נכסים/ הוצאות הריבית		
2018											
שניני נטו			השפעת המחיר			השפעת הכמות					
התירומה להכנסות הריבית נטו	השניני נטו בצד	השניני נטו בצד הנכסים	השפעת המחיר נטו	השפעת המחיר בצד הנכסים	השפעת המחיר בצד הנכסים	השפעת הכמות נטו	השפעת הכמות בצד הנכסים	השפעת הכמות בצד הנכסים			
1,958	1,464	3,423	218	1,352	1,570	1,740	113	1,853	אשראי/ פיקדונות הציבור בישראל		
184	390	574	81	428	509	103	-38	65	אשראי/ פיקדונות הציבור בחו"ל		
2,142	1,854	3,997	299	1,780	2,079	1,843	75	1,918	סך אשראי/ פיקדונות הציבור		
406	272	678	344	363	707	62	-91	-29	נכסים/ התחייבויות נושא ריבית אחרים בישראל		
171	-68	103	322	2	324	-151	-70	-221	נכסים/ התחייבויות נושא ריבית אחרים בחו"ל		
577	204	781	666	365	1,031	-89	-161	-250	סך נכסים/ התחייבויות נושא ריבית אחרים		
2,719	2,058	4,777	965	2,145	3,109	1,755	-87	1,668	סך נכסים/ הוצאות הריבית		

1. השפעת הכמות מחושבת כמכפלה של השניני בתורה המאזנית (התקופה הנבחרת לעומת אשתקד) במחיר בתקופה הנבחרת, מחולקת בא"ק.
2. השפעת המחיר מחושבת כמכפלה של השניני במחיר (התקופה הנבחרת לעומת אשתקד) בתורה המאזנית בתקופה המקבילה אשתקד, מחולקת בא"ק.
המקור: דוחות כספיים לציבור עיבודי המיקוח על הבנקים

העלות ליחידת תפוקה¹ ויחס היעילות² של התאגידים הבנקאיים בישראל³, 2016 עד 2020

(אחוזים)

סך המערכת הבנקאית	ירושלים	הבנקלאומי הראשון	מזרחי טפחות	דיסקונט	הפועלים	לאומי	השנה
1.97	2.72	2.12	1.50	2.72	1.85	1.99	2016
1.93	2.91	1.98	1.54	2.58	1.80	1.89	2017
2.02	3.01	2.09	1.76	2.67	1.96	1.83	2018
1.88	2.97	1.93	1.50	2.52	1.90	1.70	2019
1.60	2.79	1.66	1.35	2.41	1.50	1.38	2020
66.2	75.7	73.5	58.5	72.6	63.2	66.1	2016
64.8	81.9	69.5	60.2	68.3	64.6	62.9	2017
64.5	72.4	68.4	63.6	68.2	65.1	60.6	2018
61.5	70.0	64.4	54.6	65.2	66.4	56.8	2019
58.3	69.1	61.8	53.9	67.5	56.9	53.8	2020

¹היחס בין סך החוצאות התפעוליות (האחרות ליתרת הנכסים הממוצעת (average cost)).

²היחס בין סך החוצאות התפעוליות (האחרות לסך ההכנסות מריבית נטו (ההכנסות שאינן מריבית (income to cost)).

³ נתוני קבוצת המפעלים אינם כוללים את קבוצת ישראלבנק. החל משנת 2019, נתוני קבוצת לאומי אינם כוללים את קבוצת לאומי קאוד.

המקור: דוחות כספיים לציבור ועיבודי הפיקוח על הבנקים.

התפלגות ההון ויחסי ההון בסך המערכת הבנקאית דצמבר 2019 ודצמבר 2020

לואמי	הפועלים						דיסקונט						הבנקאות הראשון			סך המערכת הבנקאית	
דצמבר 2019	דצמבר 2020	דצמבר 2019	דצמבר 2020	דצמבר 2019	דצמבר 2020	דצמבר 2019	דצמבר 2020	דצמבר 2019	דצמבר 2020	דצמבר 2019	דצמבר 2020	דצמבר 2019	דצמבר 2020	דצמבר 2019	דצמבר 2020	דצמבר 2019	דצמבר 2020
(מיליוני ש"ח)																	
הון חשבון ²	35,406	37,664	38,181	39,873	18,678	19,182	16,033	16,520	19,707	19,182	18,804	8,568	9,141	120,466	125,664	דצמבר 2019	דצמבר 2020
הון עצמי רובד 1 ³	37,603	39,262	38,795	40,070	19,009	19,707	16,520	16,520	19,707	19,182	18,804	8,785	9,369	124,360	129,534	דצמבר 2019	דצמבר 2020
הון רובד 1 נוסף ³	0	0	733	488	534	356	0	0	356	0	0	0	0	1,267	844	דצמבר 2019	דצמבר 2020
הון רובד 2 ³	11,987	12,297	9,707	10,221	6,021	5,170	6,090	6,090	5,170	6,090	7,176	2,345	2,749	37,310	37,958	דצמבר 2019	דצמבר 2020
בסיס ההון	49,590	51,559	49,235	50,779	25,564	25,233	22,610	22,610	25,233	25,233	27,313	11,130	12,118	162,937	168,336	דצמבר 2019	דצמבר 2020
סך המאון	468,781	556,035	463,688	539,602	259,823	293,969	273,244	273,244	293,969	293,969	360,140	141,110	167,778	1,663,411	1,932,415	דצמבר 2019	דצמבר 2020
סיכון האשראי	288,340	303,356	309,303	321,149	167,372	175,080	150,878	150,878	175,080	175,080	185,392	73,862	76,203	1,020,547	1,069,636	דצמבר 2019	דצמבר 2020
סיכנון השק	5,008	5,313	3,528	3,447	2,858	3,337	1,791	1,791	3,337	3,337	2,228	875	883	14,644	15,226	דצמבר 2019	דצמבר 2020
הסיכון התפעולי	23,116	22,182	23,556	23,166	14,216	14,815	10,189	10,189	14,815	14,815	12,864	6,512	6,729	80,490	80,717	דצמבר 2019	דצמבר 2020
סך הסיכונים המשוקללים	316,464	330,851	336,387	347,762	184,446	193,232	162,858	162,858	193,232	193,232	200,484	81,249	83,815	1,115,681	1,165,579	דצמבר 2019	דצמבר 2020
יחס ההון העצמי רובד 1	11.9	11.9	11.5	11.5	10.3	10.2	10.1	10.1	10.2	10.2	10.0	10.8	11.2	11.1	11.1	דצמבר 2019	דצמבר 2020
יחס הון רובד 1	0.0	0.0	0.2	0.1	0.3	0.2	0.0	0.0	0.2	0.2	0.0	0.0	0.0	0.1	0.1	דצמבר 2019	דצמבר 2020
יחס הון רובד 2	3.8	3.7	2.9	2.9	3.3	2.7	3.7	3.7	2.7	2.7	3.6	2.9	3.3	3.3	3.3	דצמבר 2019	דצמבר 2020
יחס הלימות ההון המכל	15.7	15.6	14.6	14.6	13.9	13.1	13.9	13.9	13.1	13.1	13.6	13.7	14.5	14.6	14.4	דצמבר 2019	דצמבר 2020
יחס הון חשבון רובד 1 המוערי הנדרש ⁷	10.3	9.2	10.3	10.3	9.2	9.2	9.8	9.8	9.2	9.2	9.8	9.3	9.3	9.3	9.3	דצמבר 2019	דצמבר 2020
יחס הון חשבון המוערי הנדרש ⁷	13.8	12.7	13.8	13.8	12.7	12.7	13.3	13.3	12.7	12.7	13.3	12.8	12.8	12.8	12.8	דצמבר 2019	דצמבר 2020

1. התאגידים הבנקאיים מקצים הון בתחום כלכלי באזור III ועל פי הוראות המעבר.
 2. מכלל הובאות של בעלי מניות חיצוניים, על פי מאזני הקבוצות.
 3. לאחר ניכויים.
 4. לרבות דרישות הון בשער המבטא 1% מיתרת החלואות לזיוף למועד הדיווח, המיושמות בהדרגה בשיעורים רבעוניים שווים החל מ-1 באפריל 2015 ועד ליום 1 בינואר 2017.
 5. דוחות: דוחות כספים לציבור, דיווחים לפיקוח על הבנקים ועיבודי הפיקוח על הבנקים.

מידדי הון מרכזיים, 2015 עד 2020

(אחוזים)

סד המערכת הבנקאית	הבינלאומי הראשון	מזרחי ספחות	מזרחי טפחות	דיסקונט	הפועלים	לאומי	השנה	יחס ההון העצמי (רובד 1 ¹)
9.6	9.8	9.5	9.5	9.5	9.6	9.6	2015	יחס ההון העצמי (רובד 1 ¹)
10.7	10.1	10.1	9.8	11.0	11.2	2016		
10.9	10.4	10.2	10.0	11.3	11.4	2017		
10.8	10.5	10.0	10.2	11.2	11.1	2018		
11.15	10.81	10.14	10.31	11.53	11.88	2019		
11.11	11.18	10.04	10.20	11.52	11.87	2020		
6.3	5.4	5.3	6.5	7.1	6.3	2015	יחס המינוף ³	
6.5	5.5	5.3	6.6	7.2	6.8	2016		
6.7	5.5	5.5	6.8	7.4	6.9	2017		
6.8	5.8	5.4	6.9	7.5	7.0	2018		
6.9	5.8	5.5	6.9	7.6	7.3	2019		
6.2	5.3	5.2	6.3	6.8	6.6	2020		
6.9	5.8	5.9	6.6	7.7	7.0	2015	יחס בין ההון העצמי לסך הנכסים המאוזנים	
6.9	5.9	5.8	6.8	7.6	7.2	2016		
7.2	5.9	6.0	7.3	7.9	7.4	2017		
7.4	6.3	6.0	7.4	8.2	7.9	2018		
7.4	6.3	6.2	7.4	8.2	7.7	2019		
6.6	5.7	5.5	6.7	7.4	6.9	2020		

1) במונחי באזל III. בהתאם להוראות המעבר.

2) מחושב ביחס שבין נכסי סיכון האשראי לעד החשיפה לאחר המורה לאשראי.

3) החל ממועד זה היחס מחושב בהתאם לכללי באזל II.

4) מחושב ביחס שבין ההון רובד 1 לסך החשיפות, בהתאם לכללי באזל III.

המקור: דוחות כספיים לציבור, דיווחים לפיקוח על הבנקים ועיבודי הפיקוח על הבנקים.

לוח 7

איכות האשראי¹ לפי מגזרים מהותיים, סך המערכת הבנקאית, דצמבר 2015 עד 2020

(אחוזים)

מדר / בנק	שנה	לאומי	הפועלים	דיסקונט	מזרחי טפחות	הבינלאומי הראשון	סך המערכת
אשראי מסחרי							
משקל האשראי המסחרי	2013	58.21	60.97	66.08	25.67	53.31	53.99
	2014	56.63	60.10	65.51	25.28	51.37	52.86
	2015	54.81	59.38	64.57	23.94	49.67	51.50
	2016	55.66	57.88	62.84	23.12	49.24	50.50
	2017	57.70	58.89	61.81	23.55	47.94	50.82
	2018	59.01	56.52	61.94	25.10	47.04	50.73
	2019	60.65	56.86	61.23	24.34	46.81	50.92
	2020	61.22	56.71	61.38	27.10	46.16	51.08
שיעור ההוצאה להפסדי אשראי							
בסך האשראי המסחרי	2013	0.02	0.41	0.69	0.11	0.12	0.28
	2014	0.06	0.09	0.04	0.22	-0.04	0.08
	2015	-0.08	0.17	0.14	0.39	-0.07	0.06
	2016	-0.39	-0.14	0.28	0.24	0.08	-0.07
	2017	-0.01	-0.21	0.26	0.11	0.15	0.00
	2018	0.15	0.07	0.17	0.33	0.25	0.16
	2019	0.26	0.62	0.31	0.44	0.16	0.38
	2020	1.14	0.68	1.00	0.94	0.81	0.93
משקל האשראי הפגום מסך האשראי המסחרי							
	2013	3.91	4.52	4.81	3.22	2.30	4.10
	2014	3.18	3.47	3.36	1.87	1.87	3.06
	2015	2.62	2.76	3.45	1.85	1.86	2.65
	2016	2.37	2.02	3.21	1.46	1.26	2.22
	2017	1.95	1.18	2.19	1.44	1.15	1.66
	2018	1.42	1.25	1.43	1.96	0.92	1.40
	2019	1.28	2.17	1.45	2.25	1.33	1.68
	2020	1.97	1.84	1.65	2.24	0.91	1.82
היחס בין יתרת ההפרשה להפסדי אשראי							
בסך האשראי המסחרי הפגום	2013	52.55	40.71	41.52	46.02	63.54	45.52
	2014	62.06	52.33	52.41	76.60	79.82	58.36
	2015	66.47	69.63	52.26	84.69	73.34	66.01
	2016	63.89	88.97	53.47	107.19	103.09	73.15
	2017	67.63	125.88	68.81	99.68	105.37	84.77
	2018	95.34	122.33	100.20	70.33	133.24	100.44
	2019	100.18	95.43	101.72	66.70	98.55	93.69
	2020	106.88	137.91	133.81	77.97	209.04	120.81
אשראי לדיור							
משקל האשראי לדיור	2013	28.51	21.09	16.96	64.39	24.93	30.82
	2014	29.58	21.08	16.70	64.63	26.15	31.36
	2015	30.86	21.60	16.87	65.97	27.30	32.32
	2016	29.81	22.36	18.03	66.55	27.81	32.89
	2017	28.75	24.18	19.15	66.02	28.13	33.51
	2018	28.47	28.41	19.71	64.83	28.56	34.50
	2019	29.54	30.14	20.31	65.69	28.80	35.50
	2020	30.07	32.29	22.16	63.15	30.72	36.91
שיעור ההוצאה להפסדי אשראי							
בסך האשראי לדיור	2013	0.08	0.20	0.15	0.21	0.19	0.17
	2014	0.03	-0.07	0.09	0.01	-0.02	0.00
	2015	0.02	0.01	0.02	0.01	0.01	0.01
	2016	-0.01	-0.01	0.03	0.01	0.01	0.00
	2017	-0.02	-0.02	0.05	0.02	0.00	0.00
	2018	0.04	0.04	0.07	0.03	0.02	0.04
	2019	0.03	0.03	0.07	0.03	0.01	0.03
	2020	0.19	0.32	0.16	0.18	0.14	0.21

לוח 7 – המשך

1.48	1.58	1.20	2.17	1.93	1.13	2013	משקל האשראי בפיגור של 90 יום ומעלה
1.18	1.28	0.98	2.06	1.27	1.01	2014	בסך האשראי לדיור
1.00	0.91	0.90	1.48	1.04	0.92	2015	
0.87	0.69	0.74	1.13	0.96	0.91	2016	
0.91	0.68	0.89	0.98	0.91	0.93	2017	
0.95	0.76	0.98	0.94	0.78	1.07	2018	
0.95	0.73	1.09	0.95	0.77	0.98	2019	
0.73	0.55	0.75	0.73	0.63	0.80	2020	
53.37	55.11	59.76	58.39	40.50	63.36	2013	היחס בין יתרת ההפרשה להפסדי אשראי
60.69	56.41	66.03	61.76	53.97	66.67	2014	בסך האשראי לדיור בפיגור של 90 יום ומעלה
62.63	65.38	64.23	53.73	61.83	68.13	2015	
65.28	76.67	72.10	57.53	61.72	65.79	2016	
61.38	73.72	58.82	63.12	66.89	62.33	2017	
56.62	64.32	51.52	60.32	67.09	55.57	2018	
53.79	65.05	45.66	58.64	64.36	56.27	2019	
90.40	105.13	80.10	82.69	121.09	88.33	2020	
אשראי פרטי אחר							
15.20	21.76	9.94	16.96	17.93	13.28	2013	משקל האשראי הפרטי האחר
15.77	22.48	10.09	17.79	18.82	13.79	2014	
16.18	23.03	10.09	18.56	19.01	14.33	2015	
16.61	22.94	10.32	19.13	19.76	14.53	2016	
15.67	23.93	10.44	19.04	16.93	13.55	2017	
14.78	24.40	10.08	18.35	15.07	12.52	2018	
13.57	24.39	9.98	18.46	13.00	9.81	2019	
12.01	23.13	9.75	16.46	11.00	8.71	2020	
0.33	0.14	0.41	0.06	0.28	0.56	2013	שיעור ההוצאה להפסדי אשראי
0.73	0.69	0.62	0.52	0.65	1.01	2014	בסך האשראי הפרטי האחר
0.46	0.23	0.34	0.29	0.33	0.81	2015	
0.80	0.26	0.52	0.76	0.74	1.19	2016	
0.87	0.32	0.65	1.10	1.20	0.52	2017	
0.84	0.30	0.54	1.11	1.06	0.65	2018	
0.60	0.32	0.49	0.92	0.49	0.48	2019	
1.06	0.36	0.56	1.43	1.32	1.03 ⁴	2020	
1.21	0.80	0.72	0.80	1.83	1.04	2013	משקל האשראי הפגום והאשראי בפיגור של 90 יום ומעלה ³ מסך האשראי הפרטי האחר
1.02	0.78	0.63	0.63	1.53	0.79	2014	
0.91	0.63	0.61	0.52	1.46	0.62	2015	
0.96	0.69	0.54	0.55	1.54	0.73	2016	
1.13	0.58	0.49	0.57	1.86	1.34	2017	
1.15	0.60	0.51	0.72	1.90	1.31	2018	
1.22	0.79	0.53	0.75	2.23	1.32	2019	
1.31	0.81	0.50	0.93	2.39	1.52	2020	
109.91	110.74	137.00	202.50	77.95	135.21	2013	היחס בין יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בסך
159.35	172.13	190.43	275.91	112.31	215.30	2014	הפרטי האחר הפגום והאשראי בפיגור של 90 יום ומעלה ³ מסך האשראי הפרטי האחר
161.85	195.28	184.85	299.20	100.64	267.52	2015	
170.81	186.29	205.21	290.00	105.46	280.07	2016	
155.47	223.01	253.76	323.93	105.19	142.77	2017	
162.19	209.68	250.50	272.97	106.11	165.45	2018	
150.07	153.49	240.00	263.49	87.22	172.63	2019	
185.73	176.74	263.33	304.75	116.81	193.48	2020	

(1) כולל את האשראי בגין פעילות לווים בישראל ובחז"ל.

(2) כולל את האשראי הפגום לכלל האנשים הפרטיים בגין פעילות לווים בחז"ל.

(3) כולל את האשראי הפגום ובפיגור של 90 יום ומעלה לכלל האנשים הפרטיים בגין פעילות לווים בחז"ל.

(4) במונחים שנתיים

המקור: דוחות כספיים לציבור ועיבודי הפיקוח על הבנקים.

לוח 9

מדדים לאיכות תיק האשראי של סך המערכת הבנקאית, 2015 עד 2020

(אחוזים)

מדד / בנק	שנה	לאומי	הפועלים	דיסקונט	מזרחי טפחות	הבינלאומי הראשון	סך המערכת
שיעור ההוצאה השנתית להפסדי אשראי בסך האשראי המאזני לציבור ¹	2015	0.08	0.18	0.15	0.13	0.02	0.11
	2016	-0.05	0.07	0.33	0.12	0.10	0.10
	2017	0.06	0.07	0.38	0.11	0.15	0.14
	2018	0.18	0.21	0.32	0.16	0.19	0.22
	2019	0.21	0.43	0.38	0.18	0.16	0.29
	2020	0.85 ²	0.63	0.89	0.42	0.50	0.68
יחס המחיקות נטו לסך האשראי המאזני לציבור	2015	0.20	0.08	0.12	0.09	0.14	0.12
	2016	0.03	0.19	0.27	0.09	0.09	0.13
	2017	0.15	0.21	0.39	0.09	0.17	0.20
	2018	0.09	0.19	0.25	0.11	0.16	0.16
	2019	0.23	0.12	0.22	0.11	0.09	0.16
	2020	0.18 ²	0.09	0.19	0.11	0.10	0.13
שיעור של יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בסך האשראי המאזני לציבור	2015	1.38	1.58	1.59	0.87	1.12	1.34
	2016	1.32	1.50	1.50	0.83	1.08	1.28
	2017	1.18	1.36	1.40	0.81	1.03	1.18
	2018	1.24	1.31	1.36	0.80	1.02	1.17
	2019	1.16	1.58	1.38	0.82	1.05	1.23
	2020	1.76	2.00	1.95	0.98	1.38	1.66
משקל האשראי הבעייתי בסך האשראי המאזני לציבור	2015	3.14	3.57	3.54	1.38	2.39	2.92
	2016	2.90	2.89	3.55	1.44	2.29	2.67
	2017	2.71	2.37	2.80	1.39	1.78	2.29
	2018	2.45	2.30	2.23	1.52	1.89	2.14
	2019	1.96	3.06	2.56	1.78	1.86	2.30
	2020	2.87	3.41	3.90	1.50	2.16	2.83
משקל האשראי הפגום והאשראי שאינו פגום בפיגור של 90 יום ומעלה בסך האשראי המאזני לציבור	2015	1.83	2.28	2.60	1.14	1.36	1.89
	2016	1.75	1.84	2.37	0.95	1.02	1.65
	2017	1.60	1.31	1.68	1.02	0.92	1.37
	2018	1.34	1.23	1.24	1.23	0.83	1.24
	2019	1.23	1.80	1.25	1.36	1.08	1.40
	2020	1.61	1.52	1.36	1.18	0.86	1.39
היחס בין יתרת ההפרשה להפסדי אשראי לבין האשראי הפגום והאשראי שאינו פגום בפיגור של 90 יום ומעלה	2015	75.49	69.19	61.14	76.54	82.57	71.02
	2016	75.02	81.56	63.38	87.74	106.14	77.58
	2017	74.02	103.16	83.21	79.83	112.18	85.78
	2018	92.17	106.49	109.96	65.16	122.25	94.47
	2019	94.79	87.90	110.12	60.23	97.08	88.08
	2020	109.46	131.08	143.55	83.09	160.83	119.26
היחס בין האשראי הפגום והאשראי שאינו פגום בפיגור של 90 יום ומעלה, נטו, לסך ההון העצמי	2015	4.14	5.78	9.81	3.62	2.46	5.26
	2016	3.67	2.62	8.30	1.51	-0.64	3.37
	2017	3.36	-0.31	2.65	2.62	-1.13	1.73
	2018	0.83	-0.61	-1.17	5.47	-1.88	0.61
	2019	0.51	1.70	-1.21	6.65	0.31	1.49
	2020	-1.20	-3.65	-5.78	2.52	-5.07	-2.41

(1) עד דצמבר 2010 נעשה שימוש באשראי לציבור נטו, ומשנת 2011 – באשראי לציבור ברוטו.

(2) במונחים שנתיים.

המקור: דוחות כספיים לציבור ועיבודי הפיקוח על הבנקים.

יתרת האשראי לציבור לפני ענפי המערכת הבנקאית, 2019 ו-2020

		יתרת האשראי המאוני (תזבורת) ²				יתרת סיכון האשראי הכולל ³			
השינויים באשראי ³	התפלגות האשראי לציבור	התפלגות האשראי לציבור		היתרה	(מיליוני ש"ח)	התפלגות האשראי לציבור		היתרה	(מיליוני ש"ח)
		2020	2019			2020	2019		
(אחוזים)	(אחוזים)	(אחוזים)		(אחוזים)		(אחוזים)		(אחוזים)	
2020	2019	2020	2019	2020		2020	2019	2020	
5.2	92.9	1,070,974	1,017,583	6.7	פעילות לווים בישראל	91.0	90.6	1,534,127	1,437,859
6.0	44.3	510,186	481,436	8.1		49.6	48.7	835,779	773,034
8.3	0.6	6,931	6,401	8.2	עסקי	0.5	0.5	8,731	8,067
0.2	4.7	54,068	53,958	4.2	חקלאות	5.8	5.9	97,019	93,083
-37.6	0.2	2,625	4,207	-34.0	תעשייה	0.2	0.4	3,845	5,827
11.3	15.2	174,946	157,135	10.7	כריה ומינרלים	18.6	17.8	312,804	282,664
12.5	8.6	99,066	88,031	10.3	בינוי ונדל"ן	13.2	12.7	222,576	201,815
9.8	6.6	75,880	69,104	11.6	מזון: בינוי	5.4	5.1	90,228	80,849
12.6	1.4	15,647	13,898	17.9	מזון: נדל"ן	1.7	1.5	28,409	24,098
-0.2	7.4	85,109	85,284	5.4	חשמל ומים	6.8	6.9	114,855	109,006
15.9	1.5	17,727	15,301	312.6	מסחר	0.1	0.0	2,154	522
-4.1	1.7	19,580	20,419	-4.0	התבורה והחסנה	1.6	1.7	26,621	27,736
-0.4	0.9	10,360	10,405	2.2	תקשורת ושרירותי מושב	1.0	1.1	17,289	16,913
8.7	5.6	65,081	59,866	10.8	שרותים פיננסיים	7.5	7.2	125,861	113,562
4.2	2.5	29,042	27,860	6.8	שרותים עסקיים אחרים	2.6	2.6	43,519	40,746
8.9	2.5	29,069	26,702	8.9	שרותים ציבוריים וקהילתיים	2.1	2.1	35,943	32,992
4.6	48.7	560,788	536,148	5.0	אנשים פרטיים	41.4	41.9	698,348	664,825
9.1	36.8	424,243	388,795	9.8	הלוואות לדיור	27.3	26.4	461,031	419,723
-7.3	11.8	136,545	147,353	-3.2	הלוואות שלא לדיור	14.1	15.4	237,317	245,102
0.6	7.1	81,387	80,941	1.5	פעילות לווים בחו"ל	9.0	9.4	152,093	149,816
4.9	100.0	1,152,361	1,098,524	6.2	סך הכול	100.0	100.0	1,686,220	1,587,675

2. אכלול את סיכון האשראי המאוני וסיכון האשראי החוץ-מסווג.

3. אכלול את האשראי לציבור, לפיכך אכלול וניירות ערך שעשאל או נרכש במסגרת הסכמי מכר חוזר.

3. אכלול את האשראי לציבור, לפיכך אכלול וניירות ערך שעשאל או נרכש במסגרת הסכמי מכר חוזר.

המקור: דוחות מספיקים לציבור ועבודי תיקוח על הבנקים.

**2.1
אשראי ומרווחים לפי מנזרי פעילות פיקוחיים, המנזר העסקי, 1
דצמבר 2019, דצמבר 2020**

יתרת האשראי לסוף תקופת הדיווח

סה"כ עסקי			העסקים הגדולים			העסקים הבינוניים			העסקים הקטנים והעזרים				
דצמבר 2019	דצמבר 2020	שיעור השינוי	דצמבר 2019	דצמבר 2020	פער	דצמבר 2019	דצמבר 2020	שיעור השינוי	דצמבר 2019	דצמבר 2020	שיעור השינוי		
(מיליוני ש"ח)	(מיליוני ש"ח)	(אחוזים)	(מיליוני ש"ח)	(מיליוני ש"ח)		(מיליוני ש"ח)	(מיליוני ש"ח)	(אחוזים)	(מיליוני ש"ח)	(מיליוני ש"ח)	(אחוזים)		
7.33	157,314	146,569	15.01	10,069	77,154	67,085	2.16	29,502	28,879	0.10	50,658	50,605	לאומי
2.78	156,598	152,368	4.71	3,199	71,118	67,919	4.22	30,866	29,615	(0.40)	54,614	54,834	המפלגיים
6.74	94,991	88,994	15.58	6,158	45,687	39,529	1.88	12,865	12,628	(1.08)	36,439	36,837	דיסקינט
35.50	59,343	43,794	31.33	4,812	20,169	15,357	34.24	9,660	7,196	38.95	29,514	21,241	מורדו סמכות
2.25	40,985	40,083	(3.22)	-556	16,724	17,280	(2.78)	5,385	5,539	9.34	18,876	17,264	הבילאמי חרמון
5.48	510,818	484,272	9.50	20,023	230,852	210,829	2.51	88,702	86,529	2.33	191,264	186,915	סד המועדיר

המרווח מפעילות באשראי

סה"כ עסקי			העסקים הגדולים			העסקים הבינוניים			העסקים הקטנים והעזרים		
דצמבר 2019	דצמבר 2020	שיעור השינוי	דצמבר 2019	דצמבר 2020	פער	דצמבר 2019	דצמבר 2020	שיעור השינוי	דצמבר 2019	דצמבר 2020	שיעור השינוי
(מיליוני ש"ח)	(מיליוני ש"ח)	(אחוזים)	(מיליוני ש"ח)	(מיליוני ש"ח)	(מיליוני ש"ח)	(מיליוני ש"ח)	(מיליוני ש"ח)	(אחוזים)	(מיליוני ש"ח)	(מיליוני ש"ח)	(אחוזים)
(21.87)	2.43	3.11	(15.06)	2.14	(0.38)	2.52	2.03	(22.05)	2.61	(26.12)	3.00
(13.52)	2.69	3.12	(7.03)	1.98	(0.15)	2.13	2.78	(10.27)	3.10	(17.15)	3.32
(12.93)	2.98	3.42	(7.78)	2.30	(0.19)	2.49	3.08	(15.17)	3.62	(13.69)	3.54
(14.41)	3.24	3.79	(8.80)	2.24	(0.22)	2.45	3.31	(13.12)	3.81	(18.80)	4.09
(10.75)	2.64	2.96	(1.61)	1.99	(0.03)	2.02	2.77	(8.86)	3.04	(14.84)	3.11
(15.19)	2.73	3.21	(9.05)	2.12	(0.21)	2.34	2.57	(14.40)	3.00	(18.21)	3.36

1. עסקים אערים וקטנים - מתחור פעילותם קטן מ-50 מיליוני ש"ח, עסקים בינוניים - מתחור פעילותם גדול מ-50 מיליוני ש"ח וקטן מ-250 מיליוני ש"ח, עסקים גדולים - מתחור פעילותם גדול מ-250 מיליוני ש"ח.

2. תחנתים מתייחסים לפעילות בישראל ואינם כוללים את תחנתים המסודרים, מתור תחנות הפענסי, אחתים ותחנתים.

המקור: דוחות כספיים לעבור והעבור והפיקוח על הבנקים.

לוח 12

אשראי ומורוחים לכל מנזר מפעילות פיקוחזיים, מנזר משקי הבית,¹ דצמבר 2019, דצמבר 2020

סדר"כ					נכסיו-אחר					נכסיו-אשראי					דיוג				
שיעור השקיע	מנזר	דצמבר 2020	דצמבר 2019	שקיער השקיע	מנזר	דצמבר 2020	דצמבר 2019	שקיער השקיע	מנזר	דצמבר 2020	דצמבר 2019	שקיער השקיע	מנזר	דצמבר 2020	דצמבר 2019	שקיער השקיע	מנזר	דצמבר 2020	דצמבר 2019
(מחזיקים)		(מיליוני ש"ח)		(מחזיקים)		(מיליוני ש"ח)		(מחזיקים)		(מיליוני ש"ח)		(מחזיקים)		(מיליוני ש"ח)		(מחזיקים)		(מיליוני ש"ח)	
3.59	4,046	116,665	112,619	(7.39)	-1,782	22,246	24,118	(4.38)	-187	4,083	4,270	7.14	6,015	90,236	84,221	לאומי			
3.84	4,928	133,379	128,451	(12.42)	-4,142	29,213	33,355	(12.44)	-671	4,723	5,394	10.86	9,741	99,443	89,702	המקללים			
4.96	3,447	72,984	69,537	(10.54)	-1,697	14,997	16,094	(2.36)	-389	16,080	16,469	14.96	5,533	42,507	36,974	דיסקונט			
15.85	24,946	182,377	157,431	19.86	3,604	21,751	18,147	7.27	289	4,262	3,973	15.56	21,053	156,364	135,311	מורח מסחית			
4.78	2,272	49,757	47,485	(1.65)	-301	17,928	18,229	(4.90)	-180	3,493	3,673	10.76	2,753	28,336	25,583	הבינלאומי והאשראי			
4.59	24,778	564,488	539,709	(7.73)	-8,960	107,019	115,979	(5.03)	-1,729	32,641	34,370	9.11	35,467	424,828	389,361	סך הנוערכות			
סדר"כ					נכסיו-אחר					נכסיו-אשראי					דיוג				
שקיער השקיע	מנזר	דצמבר 2020	דצמבר 2019	שקיער השקיע	מנזר	דצמבר 2020	דצמבר 2019	שקיער השקיע	מנזר	דצמבר 2020	דצמבר 2019	שקיער השקיע	מנזר	דצמבר 2020	דצמבר 2019	שקיער השקיע	מנזר	דצמבר 2020	דצמבר 2019
(מחזיקים)		(מיליוני ש"ח)		(מחזיקים)		(מיליוני ש"ח)		(מחזיקים)		(מיליוני ש"ח)		(מחזיקים)		(מיליוני ש"ח)		(מחזיקים)		(מיליוני ש"ח)	
(10.13)	(0.23)	2.00	2.23	(19.83)	(0.45)	1.82	2.27	(10.80)	(0.36)	2.94	3.30	10.45	0.22	2.30	2.09	לאומי			
(17.99)	(0.44)	1.98	2.42	(26.28)	(0.69)	1.94	2.64	(4.18)	(0.04)	0.93	0.97	7.13	0.14	2.11	1.97	המקללים			
(8.20)	(0.21)	2.31	2.52	(17.36)	(0.37)	1.77	2.15	5.97	0.32	5.72	5.40	6.15	0.13	2.31	2.18	דיסקונט			
(5.10)	(0.13)	2.34	2.47	(15.52)	(0.38)	2.04	2.42	(4.23)	(0.04)	0.89	0.93	4.11	0.11	2.70	2.59	מורח מסחית			
(12.30)	(0.30)	2.14	2.44	(18.87)	(0.47)	2.00	2.47	(0.38)	(0.00)	0.88	0.89	6.53	0.17	2.69	2.53	הבינלאומי והאשראי			
(10.60)	(0.26)	2.16	2.42	(20.59)	(0.50)	1.93	2.43	6.21	0.21	3.62	3.41	6.68	0.15	2.46	2.31	סך הנוערכות			

1 לא כולל בנקאות פרטית.
המקור: דוחות מסכיים לצבור ועיבוד המידע על הבנקים.

מאזן של סך מערכת הנקאות הישראלית, עד 2020

התפלגות				שיעור השינוי				במיליון ש"ח			
				שיעור השינוי							
				במחלק 2020							
2020	2019	2018	(אחוזים)	2020	2019	2018	(אחוזים)	2020	2019	2018	(אחוזים)
24.1	17.4	17.1	60.7	5.5	465,351	289,543	274,487	מזומנים ופיקדונות בנקים			
95.4	92.1	91.4	66.4	6.3	443,737	266,696	251,003	מזומנים*			
4.6	7.9	8.6	-5.4	-2.7	21,614	22,847	23,484	פיקדונות בנקים מסחריים			
12.3	12.7	12.4	12.2	6.7	237,824	212,038	198,800	נירות ערד			
14.0	5.2	6.4	202.2	-14.1	33,271	11,008	12,816	נירות ערד שיעורבדו למלווים			
89.1	92.3	86.6	8.3	13.6	211,858	195,654	172,257	בשוי הון			
0.2	0.1	0.2	107.6	-43.4	4,672	2,250	3,976	נירות ערד שנשאלו או נרכשו בהסמך מכל חוץ			
59.6	66.0	65.5	4.9	4.3	1,152,361	1,098,524	1,053,040	אשראי עצמאי			
1.0	0.8	0.8	41.0	9.6	19,097	13,540	12,352	הפרשת להספדי אשראי			
58.6	65.2	64.7	4.4	4.3	1,133,263	1,084,985	1,040,688	אשראי לעיבוד, נט*			
72.7	72.3	71.0	4.9	6.2	823,399	784,791	738,807	מסויי לא-צמוד			
16.8	17.2	16.9	2.2	6.2	190,326	186,248	175,432	מסויי צמוד למדד המחירים			
10.3	10.3	12.0	4.0	-10.0	116,597	112,118	124,578	צמוד מסויי ונקוד מסויי			
79.1	78.7	78.7	3.3	-9.0	92,174	89,244	98,026	מזם בדולרים			
0.3	0.2	0.2	60.9	-2.3	2,941	1,828	1,871	פריטים לא-כספיים			
0.4	0.5	0.5	-4.5	0.6	7,567	7,925	7,876	אשראי לממשלה			
0.1	0.2	1.0	-9.5	-84.3	2,366	2,614	16,616	השקעות בחברות נזות ובחברות מסוננות			
0.6	0.7	0.7	3.6	0.9	12,117	11,694	11,588	ביניים וציר			
0.0	0.0	0.0	34.0	2.4	690	515	503	נכסים בנקי מוטעיים ומנוסיון			
2.2	1.9	2.0	39.3	-4.5	42,983	30,856	32,300	נכסים בנקי מוטעיים ונזורים			
1.3	1.3	1.3	21.9	2.7	25,590	20,992	20,430	נכסים אחרים			
100	100	100	16.2	3.5	1,932,424	1,663,411	1,607,264	סך הנכסים			
80.0	78.8	78.4	18.0	4.0	1,545,972	1,310,331	1,259,568	התחייבויות והון			
72.7	70.4	68.6	21.8	6.9	1,124,650	923,099	863,841	פיקדונות עצמאיים			
3.1	4.0	4.5	-6.5	-8.3	48,515	51,881	56,549	מסויי לא-צמוד			
23.9	25.4	26.8	11.0	-1.4	369,062	332,524	337,200	מסויי צמוד למדד המחירים			
86.5	85.2	84.6	12.7	-0.7	319,161	283,303	285,350	צמוד למסויי ונקוד במסויי			
2.2	1.1	1.2	127.0	-7.5	41,774	18,400	19,899	מזם בדולרים			
0.1	0.1	0.1	17.8	-30.5	1,842	1,563	2,248	פיקדונות מבנקים			
0.0	0.0	0.1	63.6	-67.4	772	472	1,447	פיקדונות הממשלה			
4.6	6.3	6.1	-13.9	5.7	89,555	104,025	98,428	נירות ערד שהושאלו או נמכרו בהסמך רכש חוץ			
2.6	2.0	1.9	49.4	8.3	49,306	33,002	30,466	אגרות חוב והכב והתחייבויות נזורים			
3.9	4.4	4.8	3.1	-4.6	75,279	73,002	76,526	התחייבויות אחרות			
2.3	2.1	1.8	14.8	8.5	1,736	1,512	1,393	הפרשת להספדי אשראי בנקי מוטעיים אשראי חוץ-מאזניים			
93.4	92.6	92.6	17.1	3.5	1,804,499	1,540,795	1,488,581	סך ההתחייבויות			
0.1	0.1	0.2	5.1	-14.5	2,261	2,151	2,515	זירות שאינן מקנות שליטה			
6.5	7.2	7.2	4.3	3.7	125,664	120,466	116,167	הון עצמאי מוטעיים ובעלי המניות של החאזרי הבנקאי			
6.6	7.4	7.4	4.3	3.3	127,925	122,617	118,682	סך ההון העצמי			
100	100	100	16.2	3.5	1,932,424	1,663,411	1,607,264	סך ההתחייבויות והון			

* על בסיס מאזן. כולל את חשב הקבוצות הבנקאיות (אסטר, הפועלים, דיסקנט, הביטאון הראשון) ומזרח-מזרחי (אסטר, ארבעה ודסקנט).
 1. כולל פיקדונות בנקי ישראל.
 2. כולל דוחות נכסים לעיבוד ופיקדונות על הבנקים.